

SZÁZSZORSZÉP ÓVODA

HELYI NEVELÉSI PROGRAMJA

TARTALOMJEGYZÉK

BEVEZETÉS

1. Helyzetkép az óvodáról
  - 1.1. Óvodánk története
  - 1.2. Humán erőforrásaink
  - 1.3. Tárgyi feltételeink
2. Gyermekképünk
3. Óvodaképünk
4. Óvodánk értékrendje
  - 4.1. Kiemelt értékek
  - 4.2. Óvodai nevelésünk alapelvei
5. Óvodánk célja
6. Feladataink
7. Nevelési kereteink
  - 7.1. Társas közösségi tevékenységek
    - 7.1.1. Érzelmi biztonság és a szocializáció folyamata óvodánkban
    - 7.1.2. Munka jellegű tevékenységek
    - 7.1.3. Szabadidős tevékenységek
  - 7.2. Az óvodai élet tevékenységi formái
    - 7.2.1. Játék és tanulási tevékenység
    - 7.2.2. Anyanyelvi nevelés az óvodánkban
    - 7.2.3. Külső világ tevékeny megismerése
    - 7.2.4. Mese, vers, dramatizálás, bábozás
    - 7.2.5. Rajzolás, mintázás, kézimunka
    - 7.2.6. Ének-zene, énekes játék
    - 7.2.7. Mozgás
8. A nevelés tervezés és időkeretei
  - 8.1. A nevelés tervezése
  - 8.2. A nevelés időkeretei
    - 8.2.1. A napirend általános időkeretei

9. Dokumentációs rendszer
  - 9.1. 1. számú melléklet
10. Nem kötelező, önként vállalt tevékenységkínálataink
11. Az óvodánk kapcsolatrendszere
  - 11.1. Óvoda-család
  - 11.2. Külső kapcsolatrendszer
12. Óvodánk ünnepei, hagyományai, jeles napjai
13. Felhasznált irodalom

BEVEZETÉS

Pedagógiai elképzeléseinket a helyi sajátosságok figyelembevétele motiválta. Nevelőtestületünk fontos értéke a gyermekközpontúság, a szeretetteljes, de következetes, egyéni tulajdonságokra, fejlettségre építő tevékenykedő nevelés.

Pedagógiai nézeteink szerint gyermekeinken kívül rendkívül fontos számunkra, a szülő mint partner megnyerése, hiszen személyiségüket együttnevelve alakíthatjuk.

Programunkban a helyi sajátosságok figyelembevételével a játék és a tevékenységi rendszerek sajátos kiépítése, értékelése, a domináns tartalmi elem.

1. HELYZETKÉP AZ ÓVODARÓL

Óvodánk története

Óvodánk a Szolnok Városi Óvodák tagintézménye. Szolnok város Széchenyi lakótelepén működik. 1999. szeptemberében nyíltak meg kapui a gyermekek számára. Bölcsődei intézményből átalakított.

Négy csoportjában 80 gyermek befogadására alkalmas, könnyen megközelíthető. Ezt megelőző időszakban a város más részében működött és szervezett buszoztatással fogadta a lakótelep gyermekeit.

Az előző óvoda megszűnése után a dolgozók jelentős részével, a kapott tárgyi eszközökkel kezdte meg működését.

Az elmúlt időszak jellemzői:

- intenzív tárgyi feltételjavítás
- a stabil nevelőtestület feltételeinek megteremtése
- a már meglévő Helyi Nevelési Program helyi sajátosságokhoz igazítása, számos innovációs kísérlettel, próbálkozással

Közvetlen lakótelepi környezetünkre jellemző, hogy Szolnok város lakosságának egynegyedét teszi ki. Tipikus, a 70-es évekre jellemző lakótelep, ma már csökkenő gyermeklétszámmal.

A családok szociokulturális háttere nagyon változó.

Óvodánkban a TEVÉKENYSÉG KÖZPONTÚ ÓVODAI NEVELÉSI PROGRAM alapján dolgozunk, mely központba állítja a gyermeki tevékenységre épülő nevelést, fejlesztést. Ezt az elvet a teljes nevelési folyamatokon keresztül, komplex módon valósítjuk meg.

A szülők elégedettek dolgozóink munkájával. Legfontosabb számunkra, hogy gyermekeiket óvják, szeressék és fejlesszék. Elfogadják, és igénylik az egyéni fejlesztéshez igazodó kötetlen szervezésű nevelési kereteinket. Óvodai életünkbe egyre nagyobb intenzitással kapcsolódnak be. Pedagógiai újításainkkal szemben elfogadóak.

Gyermekeink fejlettségi szintje azonos életkoron belül is eltérő.

Speciális probléma nevelésünkben, a kevés mozgás, élményszerzés lehetősége lakótelepi környezetünkben. Jellemző a túlzott videozás, tv nézés, számítógépezés, melyekhez sokszor szelektálás nélkül jutnak.

Humán erőforrásaink

Óvodánk személyi ellátottsága a törvényben előírtaknak megfelelő.

Biztosított a kettős váltás és az egy fő dajka csoportonként.

Óvodapedagógusaink felsőfokú végzettségűek. Egy fő fejlesztő pedagógus és gyermek néptánc oktatói szakképzettséggel rendelkezik.

Dajkáink közül négy fő szakképzett dajka.

Heti egy-egy alkalommal fejlesztőpedagógus, mozgásfejlesztő és logopédus segíti munkánkat.

Továbbképzési igényünk tervszerű és folyamatos. Az igazgatóság által szervezett tanfolyamokon, fórumokon, a szakmai munkaközösség munkájában részt veszünk. Munkaközösség tagóvodai szinten is működik.

Tárgyi feltételeink

A csoportszobák hasznosítható alapterülete: 40 m². Minden csoportszobához külön gyermeköltöző és mosdó tartozik. Épülete 473 m², két részre tagolódik.

Udvarunk viszonylag kicsi, szintén két részre tagolódik. Kialakításában igyekszünk hiányosságait pótolni.

Törekszünk az esztétikumra, tartalmas játékokra, mozgásra alkalmas, kombinált fajtákra, tornaszerek kiépítésére.

Óvodánk komfortja külső és belső esztétikája jó feltételeket teremt az idejövő gyermekek számára. Csoportszobáink berendezésében megteremtjük a gyermeki tevékenységek életkorhoz igazodó feltételrendszerét minden területen. Tárgyainkat, eszközeinket folyamatosan felújítjuk, bővítjük. Szeretnénk óvodánk külső és belső környezetét olyanná varázsolni, ahol a gyermekek testi és lelki fejlődése biztosított, amelyben megtalálják a mozgás, a játék, a tevékenykedés örömét. Olyan élmények birtokába juttatni, ami később értéként marad meg bennük.

A gyermeki tevékenységek tárgyi feltételei

Játék	<ul style="list-style-type: none"> - játékkuckók a csoportszobában, mozgásos sarok - szerepjátékok kellékei,(orvos, boltos, fodrász...) - fejlesztő játékok (életkornak megfelelően) - építőjátékok (kockák, kiegészítők...)
Mozgás	<ul style="list-style-type: none"> - WESCO tornaszer készletek - Greiswald tornaszerek - Kéziszerek (babzsák, labdák, kötelek, karikák...) - Egyensúlyozók - Udvari kombinált fajtékok
Külső világ tevékeny megismerése	<ul style="list-style-type: none"> - Természet sarok - Akvárium vagy terrárium - Kísérletekhez eszközök - Matematikai feladatok tevékenységek eszközei - Képek, filmek, könyvek, képességfejlesztő játékok - Tükör
Mese, vers, dramatizálás, bábozás	<ul style="list-style-type: none"> - Bábok, (felnőtt, gyermek méretében) - Síkbábok, ujjbábok - Paraván - Párnák, dunnyhák - Fejmaszkok, öltözékek - Mesekönyvek, verseskönyvek, képeskönyvek, filmek
Rajzolás, mintázás, kézimunka	<ul style="list-style-type: none"> - Polc, melyen minden technikához szükséges eszköz elérhető, életkorhoz igazodóan - kijelölt hely - táblák, üveglapok, kötények, lemosható terítők
Ének, zene énekes játék	<ul style="list-style-type: none"> - hangszersarok: óvónői furulya, gitár, gyermeki hangszerek (dob, cintányér, triangulum, népi hangszerek,...) - kendő, szalag - magnetofon, kazetták, CD gyermekcsoportonként

2. GYERMEKKÉPÜNK

Gyermekeink vidámak, kiegyensúlyozottak, szeretnek óvodába járni. Örömmel vesznek részt minden tevékenységben. Megőrzik természetes kíváncsiságukat. Kérdéseiket, kéréseiket, véleményüket bátran, őszintén nyilvánítják ki. Tudnak örülni. Társaikkal és a felnőttekkel is figyelmesek, empatikusak, tisztelettudóak. Tudnak egymáshoz és alapvető szokásokhoz, szabályokhoz igazodni.

Az óvoda dolgozóival és a szüleikkel együtt óvják, védik, alakítják környezetüket.

Óvodáskoruk végére kellő önbizalommal, önállósággal, tanulási vágygal rendelkeznek és örömmel várják az iskolába lépést.

3. ÓVODAKÉPÜNK

Óvodánk tiszta, jól karbantartott. Külső és belső esztétikája, felszereltsége otthonos, biztonságos és hívogató.

A dolgozóink nyugodtak, kiegyensúlyozottak. A légkör érzelmi biztonságot feltételező.

A csoportokban dolgozó óvodapedagógusok és dajkák munkája összehangolt, hatékonyan vannak jelen. Egymás és a gyermekek értékeit, eredményeit megbecsülik. Nagy felelősséggel végzik munkájukat és tudják, hogy a szülők a legféltebb kincsüket bízták rájuk. Vigyáznak az emberi és személyiségjogok tiszteletben tartására. Őszinték, nyíltak és becsületesek.

Mindenki arra törekszik, hogy a felmerülő problémák gyorsan megoldódjanak.

4. ÓVODÁNK ÉRTÉKRENDJE

- szakmai elhivatottság
- gyermekszereket
- gyermekközpontúság, melyben a gyermek érzelmi biztonsága, a gazdag élmény és tevékenységkínálat a legfontosabb
- jó munkatársi kapcsolatok

- törekvés az óvoda-család kapcsolatában az együttnevelés kialakítására
- esztétikus külső-belső környezet
- a gyermeki tevékenységekben a játék tisztelete

Kiemelt értékek

- derűs, szeretetteljes légkör
- gazdag tevékenységkínálat
- szülőkkel való jó kapcsolat
- együttműködés a kitűzött cél érdekében
- folyamatos innovációs készség

Óvodai nevelésünk alapelvei

Óvodánk nevelőtestülete is vallja, hogy a gyermekek tevékenykedtetés közben jutnak olyan tapasztalatok birtokába, amelyek segítségével közelebb kerülnek a környező világunk megismeréséhez.

A Tevékenységközpontú Óvodai Nevelési Program főbb elemeivel egyetértünk, értékes gondolatait, szervezeti kereteit felhasználtuk. Gyakorlati munkánkban építünk hasznos módszertani útmutatóira. Arra törekszünk, hogy – az igényeknek megfelelően – kialakítsuk óvodánk sajátos arculatát.

Figyelembe vettük nevelőtestületünk véleményét, a gyermekek szociális helyzetét, a szülők véleményét, óvodánk adottságait, sajátosságait.

Az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramban meghatározott irányelvek alapján programunkban arra törekedtünk, hogy ezen szempontok biztosítottak legyenek:

- * gyermeki szükségletek és jogok tisztelete, védelme
- * szeretetteljes, érzelmi biztonságot sugalló, elfogadó légkör
- * a jó személyes kapcsolat a gyermekekkel és a családdal kölcsönös bizalom és tisztelet
- * az életkornak megfelelő tevékenységek kínálata
- * gyermeki kíváncsiság kielégítése, az átélés, felfedezés biztosításával
- * bátran kérdezhet, választ kap kérdéseire
- * kibeszélheti magát és meg is hallgatják
- * a gyermeki mozgásigény életkorhoz igazodó kielégítése
- * teljes személyiségre irányuló nevelés

KÜLDETÉSNYILATKOZATUNK:

Mi óvó nénik és dajka nénik gyermekeinket boldog, szeretetteljes légkörben neveljük. Arra törekszünk, hogy a szülőkkel együttműködve megtaláljuk a gyermekek egyéni értékeit.

Óvodánk gazdag tevékenységkínálata – reményeink szerint – a legjobb képességeket fejlesztik ki a gyermekekben.

JÖVŐKÉPÜNK

Mi leszünk az az óvoda, ahol vonzó külső-belső környezetben, szeretettel, színvonalas szakmai tudással, arra neveljük gyermekeinket, ösztönözzük partnereinket, hogy egyedinek és megismételhetetlennek érezzék magukat.

5. ÓVODÁNK CÉLJA

Cél:

- Óvodai nevelésünk elsődleges célja, hogy a ránk bízott gyermekeket a családi nevelést kiegészítve szocializáljuk neveljük, fejlesszük. Érzelmi biztonságot nyújtó, közvetlen, szeretetteljes, családias, nyugodt légkör megteremtése.
- Az óvodánkba járó gyermekek élmény-gazdag, harmonikus fejlődésének elősegítése, az életkori és egyéni sajátosságok figyelembe vételével.
- A gyermeki személyiség kibontakoztatása, az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével
- Sokoldalú képességfejlesztés a tevékenységek által és a tevékenységeken keresztül, hogy alkalmassá válják az iskolai életre.
- Olyan óvodai légkör és olyan tárgyi, személyi környezet megteremtése, amelyben a felnőtt-gyermek, gyermek-gyermek, felnőtt-felnőtt kapcsolat pozitív, sokféle érzelmi kifejezéseket és élményeket biztosít, hozzájárul a gyermek érzelmi neveléséhez.
- Olyan pedagógiai hatások, kommunikációs helyzetek biztosítása, melyben sikerélménnyel tapasztalhatnak és juthatnak ismerethez minden területen.

6. FELADATAINK

Kiemelt feladataink

- a gyermeki személyiség fejlesztése, a tevékenységek által és a tevékenységeken keresztül- kiemelten a játékra épülve
  - a gyermekek tapasztalatait, ismereteit bővítjük a különböző tevékenységi formák rendszerében
-
- * Az egészséges életmód kialakítása:
    - a gyermekek gondozása, testi szükségletük, mozgásigényük kielégítése, igényesség kialakítása
    - a gyermekek egészségének védelme, egészséges életmód, életvitel igényének kialakítása
    - a gyermekek fejlődéséhez szükséges esztétikus környezet és szokásrendszer biztosítása

  - * Az értelmi fejlődés és nevelés területén az egyéni érés figyelembe vételével, élményszerű utánzások, felfedező helyzetek, tevékenységek biztosítása

  - * Érzelmi nevelés és szocializáció biztosítása, megfelelő hatásokkal, közös élményekkel, szituációs helyzetekkel

  - * Az érzelmi biztonságot nyújtó, szeretetteljes, elfogadó, megerősítő, családi légkör megteremtése az óvodába lépéstől az óvodáskor végéig.

  - * Az érzelmekre épülő kapcsolatteremtő képességek formálása, erősítése a társas kapcsolatok létrehozása érdekében, melyben az önállóság, akarat, segítőkészség, igazságérzet igen fontos szerepet kap.

  - * Ünnepeinket, hagyományainkat megfelelő időkeretben, feltételekkel, a tevékeny érzelmi kiteljesedés jegyében szervezzük.

7. NEVELÉSI KERETEINK

Társas, közösségi tevékenységek

7.1.1. Érzelmi biztonság és a szocializáció folyamata óvodánkban

Célunk:

- * A gyermekek biztonságérzetének megalapozása, az önbizalom erősítése, a szocializáció elősegítése.
- * A természeti- emberi- tárgyi- környezet iránti kötődés elősegítése.
- * Egymás közötti bizalom kiépítése.

Feladatunk:

- * Szeretet teli érzelmi támaszt, biztonságot nyújtó óvodai élet megteremtése.
- * Közös élményekkel, tevékenységekkel, a mesékhez kapcsolódó ceremóniákkal, a környezetben való biztonságos eligazodást segítő szokásokkal, a gyermekek erkölcsi tulajdonságainak erősítése.
- * A gyermek-gyermek, a felnőtt-gyermek pozitív érzelmi töltésű kapcsolatának kialakítása. Az érzelmekre épülő kapcsolatteremtő és megtartó képességek formálása és erősítése a társas kapcsolatok létrehozása érdekében.

Az óvodai jelentkezést megelőző időszakban kapcsolatot kezdeményezünk leendő gyermekeinkkel és szüleikkel. (Mikulás-kuckó, Ovi-kukucska, Szülői értekezlet, látogatás a bölcsődében)

A felvett óvodásainkat már az óvodába lépésük előtt otthonukban meglátogatjuk, ajándékkal kedveskedünk. Megismerkedünk olyan szokásaikkal, (cumizás, alváshoz szükséges apró, személyes tárgyak használata) aminek elvonása a gyermek érzelmi biztonságát veszélyezteti.

Óvodai jeleiket maguk választhatják.

Olyan beszoktatási alternatívákat kínálunk fel számukra, mellyel a szülőkkel egyetértve leginkább segítjük az óvodai élet elfogadását.

Melyek ezek?

- anyás vagy apás beszoktatás
- családtag segítsége
- fokozatos beszoktatás
- ezek variációs alkalmazása.

Esztétikus, hívogató, életkorhoz igazodó csoportszobákat alakítunk ki.

Kisgyermeknél szükséges a pihe-puha kuckó kialakítása.

Óvodába lépéskor szeretetteljes, családias, gondoskodó légkörben fogadjuk gyermekeinket. (meglepetések, szép jelek öltözőkben, mosdóban, fényképek és nevük minden személyes holmijukhoz)

Meghívjuk volt gondozó nénijüket is.

Nagy tiszteletben tartjuk otthonról hozott személyes játékaikat, tárgyaikat, melyet biztonságban helyezhetnek el a „kincses tárolóban”.

Ölbeli játékokkal, testközelséggel, szeretetteljes és meleg hangvétellel biztosítjuk a felnőtt és gyermek közötti bensőséges kapcsolat kialakítását.

Csoportbáb segítségével próbáljuk szorongásaikat feloldani, közösségi értékeiket a „mi tudat” erősítését segíteni.

A szocializációs hónapok szokásrendjének kialakítása a csoport és óvoda szinten is, tervszerű és összehangolt.

Mindennapjainkban biztosítjuk a közösen átélt élmények sikerességét, melyek gazdagítják érzelmeiket, de aktivitásra is ösztönöznek.

A gyermeki tevékenységekhez szabadságot biztosítunk, ugyanakkor határokat is kijelölünk. Mindig figyelembe vesszük az egyéni tempót, képességet és az eltérő szokásokat.

Barátságok kialakulását, baráti kapcsolatok elmélyülését segítjük azzal, hogy csoportjaink nyitottak, meglátogathatják másik csoportban lévő barátjukat, testvérüket. Ezt természetesen mindig jelzik az óvónőknek.

Erősítjük egymás iránti szociális érzékenységüket. Segítségadásra, kérésre, együttműködésre szoktatunk.

A gyermekek magatartás-viselkedés kultúráját türelemmel, bátorítással, saját példánkon keresztül is fejlesztjük.

A sikert észrevetjük, a sikertelenséget segítjük elviselni.

Az eltérő képességű és tulajdonságú gyermekeknél megkeressük a fejlődést segítő egyéni bánásmódot.

Az adódó problémákat tapintatosan kezeljük, melyben a negatív visszajelzés a „Neveltségi kódex” szabályai szerint történik.

Óvodánkban szívesen élünk egyszerű szertartásokkal, szokásokkal, melyekkel fokozhatjuk a gyermeki biztonságérzetet és nyugalmat. (halk zene, rádió a nap több időpontjában, gyertya, aromalámpa, csendjáték)

A csoportok életében előforduló hagyományok, ünnepek előkészületei és megtartása mindig tartalmaz tevékenységekhez kötődnek, és nagy élményt jelentenek gyermekeink számára.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

- Ragaszkodnak óvodájukhoz, a kisebb gyermekekhez, a felnőttekhez. Ezt érzelmekben, szavakban és tettekben is kifejezik.
- Igényükké válik a helyes viselkedés és cselekvés szabályainak betartása.
- Figyelmeztetik egymást a szabályok megszegése esetén.
- Kérés nélkül is segítenek egymásnak és a kisebbeknek.
- Szeretettel fogadják a csoportba érkező vendégeket.
- Meghallgatják egymást és a felnőtteket.
- Képesek nyugodtan ülni, a tevékenységeket türelmesen befejezik.
- Szívesen dolgoznak a közösségért.
- Elismerik saját hibájukat, a konfliktushelyzetekben tudnak egyezkedni.
- Tudnak kezdeményezni.

7.1.2. Munkajellegű tevékenységek

Cél: a gyermekek értékteremtő, együttműködő képességeinek fejlesztése, játékos, öntevékeny keretek között.

Feladat:

- * állandó szinterek, eszközök, azok elérhetőségének biztosítása
- * a munka a gyermekek számára játékos tevékenység legyen, melyben a közös élményeknek, sikereknek igen nagy a jelentősége
- * az erőfeszítés és az eredmény kapcsolata közvetlenül érzékelhető és átélhető legyen óvodásaink számára
- * a folyamatos visszajelzés szükséges, mint motiváló erő, ösztönző, és megerősítő tényező

Különböző munkajellegű tevékenységek:

- * önkiszolgálás
- * a gyermek saját személyével kapcsolatos tevékenység
- * a csoport érdekében elvégzett munkajellegű tevékenységek

Közös vonásként azt kell kiemelnünk, hogy mindez a munkajellegű tevékenység tényleges tevékenykedtetést jelentsen az óvodában.

Munkajellegű tevékenységek:

* Önkiszolgálás

Az óvodáskor kezdetétől fogva igen nagy a jelentősége. A gyermekek magukkal kapcsolatban minden teendőt testápolás, öltözködés, étkezés, környezetük rendben tartása- a lehető legkorábbi időtől kezdve- önállóan végzik.

A tevékenység során biztosítjuk az önállóságot.

A csoport számára magától értetődő és természetes dolog, hogy mindenki tevékenykedik, amikor szükséges.

* A gyermekek saját személyével kapcsolatos tevékenységek

Testápolás:

Minden gyermekkel megismertetjük az óvodában használt tisztasági eszközöket, azok használati módját.

A beszoktatás ideje alatt közösen végezzük a teendőket. Tisztálkodási eszközeiket jellel ellátva, megfelelő magasságban helyezük el. Állandó helyet alakítunk ki a tiszta és elhasznált papírzsebkendőnek.

Mosakodás, kéztörölés, fogmosás, fésülködés, WC használatánál biztosítjuk a felnőtt jelenlétét mindaddig, míg nem biztosak a szükséges szokások sorrendjében.

A gyermekeket szükségleteik jelzésére, azok bármikor történő kielégítésére szoktatjuk.

Öltözködés

A szülőkkel együttműködve időjárásnak, külső-belső hőmérsékletnek megfelelő, célszerű, kényelmes ruha és cipőviselést biztosítunk.

A gyermekek önállóság fejlődését elősegítjük a sorrendiség és szükséges technikák gyakoroltásával.

Figyelembe vesszük egyéni szükségleteiket, hogy öltözéküket a tevékenységeknek megfelelően használják.

Fontosnak tartjuk az óvónő és a dajka példáját, megjelenését.

Étkezés

Megismertetjük a gyermekeket a kultúrált étkezés illemszabályaival. Biztosítjuk számukra a megfelelő eszközkészletet.

Az étkezési szokásokat, érzékenységet megismerve, tapintatosan ösztönözzük az ételek elfogyasztását.

A napi tápanyagszükséglet /pl.: folyadék fogyasztása a nap bármely szakaszában / kiegészítése és változatossága érdekében rendszeresen tájékoztatjuk a szülőket az óvodai étrendről.

A zöldség- és gyümölcsnapok beiktatásával formáljuk a szülők és gyermekek szemléletét. A gyermekek maguk is részt vesznek a saláta- és gyümölcstálak elkészítésében, így lehetőség adódik arra is, hogy számukra eddig szokatlan ízekkel és azok elkészítési módjával is megismerkedjenek.

* A csoport érdekében végzett tevékenységek

A gyermekek önkéntességét, nyitottságát, megismerési vágyát, aktivitását tudatosan használjuk fel nevelési céljaink érdekében.

Éppúgy végzik a munka jellegű tevékenységeket, mint a játékot. Tiltásokkal, vagy túl nehéz feladattal nem szegjük kedvét.

Megtanulnak önállóan dönteni, feladataikat egymás között megosztani. Pontosan olyan módon, mint amikor szerepjáték előtt elosztják egymás között a szerepeket.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére

- Tudjanak önállóan, felszólítás nélkül tisztálkodni, fogat mosni, fésülni, amikor azt szükségesnek érzik.
- Önállóan használják a mosdót.
- Használják a zsebkendőt, fűjják az orrukat.
- Esztétikusan terítsenek meg, vigyázzanak az asztal rendjére, tisztaságára.
- Használják helyesen az evőeszközöket, tudjanak önállóan szedni az ételből, önteni a folyadékból, eldöntve, hogy mennyit tudnak elfogyasztani.
- Önállóan öltözzenek, vetkőzzenek, ruhájukat ki-begombolják, cipőjüket fűzzék be és kössék meg a fűzöt.
- Alakuljon ki a gyerekekben a tiszta, esztétikus környezet igénye, vigyázzanak arra.

7.1.3. Szabadidős tevékenységek

Cél: A szabadidős tevékenységeknek a saját, semmivel nem helyettesíthető helyüket és szerepüket kell kivívnunk óvodánkban. Másképpen a gyermek sohasem tudhatja meg, hogyan gazdálkodik az önmaga számára felszabaduló, rendelkezésre álló idővel.

Feladat:

- * Öntevékeny döntés a gyermek számára, hogy a felkínált lehetőségekből tudjon választani
- * A csoportok elszigeteltségének megszüntetésével a gyermekek mozgásterének kitérítése
- * A csoportok átjárhatóságával a hangulat fokozása a gyermeki döntésképeség, a közösen átélt események, tevékenységek örömeinek kialakítása.
- * Mint eszköz, az egyéni képességek kibontakoztatásának lehetőségét biztosítja.

Az óvodában sajátosan értelmezzük a szabadidős tevékenységet. Az óvodások egész nap az intézményben tartózkodnak, önállóan és a lehetőségekhez mérten, szabadon tevékenykedhetnek. Jut idő arra, hogy a gyermekek az óvónők által felkínált lehetőségek közül pl.: bábozás, festés, rajzolás, zene-tánc, játék: mozgás, társasjáték, filmvetítés, mese, vers, barkácsolás, stb. közül szabadon választhassanak. A szabad választási lehetőség az egyik csoportból a másik csoportba történő átlépést is lehetővé teszi, kialakított szokások alapján.

Természetesen nemcsak az épületen belül, hanem azon kívül, az udvaron is megvalósítható az a sokfajta választási lehetőség, ami döntésre és természetesen újabb és újabb gyakorlásra készíti a gyermekeket.

Szabadidős tevékenységeink sajátosságai

Óvodánk – két épületszárnyból áll (két-két csoport). Ehhez igazodva egyfajta átjárhatóságot biztosítunk a gyermekek számára, napi vagy heti szinten folyamatosan, havonta szervezeten, mely kapcsolódhat valamilyen hagyományhoz vagy ünnephez. Ezek által tudunk lehetőségek biztosítani egy óvodai szintű átjárhatóságra is.

AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI

7.2.1. Játék és tanulási tevékenység

A játék megvalósulása óvodánk nevelési folyamatában

A gyermek legfontosabb tevékenységének a játékot tekintjük, hangsúlyozva a játék önkéntességét, a gyermek önállóságát, kezdeményezését, aktivitását. A játék során fejlődik a megismerő tevékenység, pontosabbá válik a valóságról alkotott kép.

Célunk

Olyan boldog gyermekkor megteremtése, ahol a cselekvések gyakori átéléseivel a gyermekek egyéni vágyai, ötletei kibontakozhatnak, komplex módon fejlődhetnek.

Feladataink

*A játék alapvető feltételeinek biztosítása, a gyermek egyéni sajátosságainak figyelembevételével a játékfajta tartalmának gazdagítása.

* Megfelelő módszerek alkalmazása az eredményes játéktevékenységek érdekében.

* Beszédkészség fejlesztése a játék során.

A játék feltételeinek biztosítása

Biztonságos, nyugodt légkört teremtünk, ahol a gyermek, a játékgigényének megfelelően szabadon választhat és dönthet.

A gyermek játszóhelyeit úgy alakítjuk ki, hogy figyelembe vesszük azt, hogy az adott korcsoport gyermekei mit szeretnek játszani, illetve mivel szeretnek foglalatzkodni. Állandó és variálható kuckókat és sarkokat hozunk létre. Arra törekszünk, hogy minél hosszabb és zavartalanabb legyen a játékidő. A reggel kialakuló játéktevékenység folyamatát csak az étkezéssel, az önkiszolgáló tevékenységek és a pihenés szakítja meg. Figyelünk a több napon át tartó játékokra, biztosítjuk annak feltételeit a csoportban és az udvaron egyaránt.

Olyan esztétikus, tiszta és könnyen elérhető anyagokat, játékeszközöket biztosítunk, amelyek felkeltik a gyermek érdeklődését, kedvet csinálnak a játékhoz. Együtt gyarapítjuk a kincsesláda tartalmát a különböző játékfajtákhoz szükséges kellékekkel. A játék tartalmának gazdagítása érdekében úgy szervezzük a gyermek napirendjét, hogy minél több élményhez jussanak a nap folyamán. Élményszerző sétákon, kirándulásokon olyan tapasztalatokat szerezhetnek a gyermekek, amelyhez érzelmileg is kötődnek és tovább él gondolkozásukban, megmozgatja képzeletüket.

Az óvónő modell értékű módszereinek alkalmazása

Arra törekszünk, hogy hagyjuk a gyermekeket cselekedni, de ha szükség van rá, modell nyújtó játszótársak legyünk, a gyermek játékát figyelemmel kísérjük, ötleteket adunk és ha durvaság adódik, beavatkozunk.

Szemléletünk jellemzői, hogy elsősorban a jót látjuk meg minden gyermekben, a játék során is mindig a pozitív megnyilvánulásaira építünk. Óvodásaink képességeinek kibontakoztatását minden eszközzel biztosítjuk, éppen ezért minden apró sikerének, fejlődésének örülünk. Ösztönözzük őket a választott tevékenységek megismétlésére és az újra próbálkozásra.

Az óvónő a gyermek egyéni sajátosságainak figyelembe vételével a játékfajták tartalmát gazdagítja

Gyakorló játék

A gyakorló játék képezi a fejlettebb játékfajták alapját, személyiségfejlesztő hatása több területen is érvényesül.

- A hang, a beszédjátékok gyakorlása, a beszéd fejlődését segíti
- A mozgások ismételtetése, a mozgáskoordináció tökéletesedését eredményezi
- A tárgyak, eszközök rakosgatása, a különböző anyagokkal, eszközökkel való megismerkedés, az értelmi fejlődést célozza meg.

A játékeszközöket úgy válogatjuk össze, hogy egyfajta játékból több álljon a rendelkezésükre, funkciójukat tekintve pedig sokféle mozgás végzésére biztosítsanak lehetőséget.

Konstruáló játék

Segítjük, fejlesztjük az összerakosgatás örömét, egyéni ötletek, elképzelések megvalósítását, eszközök kombinált alkalmazásának lehetőségét, a szerkesztés örömeinek átélését. A gyermekben gazdagítjuk az „én készítettem” alkotás örömét. Kreatív megoldásokra ösztönzünk.

A nagyobb, 5-6-7 éveseknek lehetőséget biztosítunk arra, hogy valódi szerszámokkal tevékenykedhessenek. Itt fontosnak tartjuk az óvónő irányító szerepét, hogy mindig figyelemmel kísérje a gyermek játékát a balesetveszély elhárítása érdekében.

Szerepjáték

A szerepjáték kialakulása elképzelhetetlen modell nélkül, melyet képzelt vagy valóságos személyek, szituációk szolgáltattak. Ezen játékok során alakulnak, bonyolódnak társas kapcsolataik, viselkedés mintákat sajátítanak el. Arra törekszünk, hogy minden gyermeknél alakuljanak ki erkölcsi normák, fejlődjék szabálytudatuk (közben új ismeretekre tegyenek szert) gyarapodjon szókincsük, nyelvi kommunikációs készségük, fejlődjék empátia készségük, gazdagodjon érzelmi világuk.

Fokozatosan alakítjuk ki a „mi” tudatukat, így a játék a szocializáció eszköze is.

A szerepjáték kialakulásának és fejlődésének egyik legfontosabb feltétele a környező valóságból érkező ingerek által szerzett élmény, melyhez közvetett vagy közvetlen úton jutnak el a gyerekek. Ezért törekszünk minél tartalmasabb, gazdagabb óvodai élet megszervezésére. Olyan tapasztalati lehetőségeket biztosítunk gyermekeink számára, melyek reprodukálásra serkentik őket (pl. ünnepi készülődések, születés és névnapok meghitt hangulata, piac, bolt, fodrászüzlet megtekintése, stb.)

Barkácsolás

Úgy tervezzük, hogy az elkészített kellék mindig valamilyen eszköz legyen a későbbi játékhoz.

Állandó helyet biztosítunk a barkácsolás lehetőségéhez csoportjainkban. Elérhető helyen tároljuk a szükséges eszközöket (olló, ragasztó, papír, ceruza, ecset, dobozok, gyurma, stb.)

Szabály játék

Olyan szabályjátékokat tervezünk, amelyek kielégítik a gyermekek mozgásigényét, mindig az adott csoport életkori sajátosságaihoz igazodva. A játékkal fejlesztjük a szabályok pontos betartását, az együttjátszás örömeinek kialakítását.

A viselkedési szokások erősítését is külön figyelemmel kísérjük. Tudva, hogy óvodáskorban a veszítés elviselése mennyire sok konfliktushelyzethez vezethet, ezért mindig arra törekszünk, hogy a konfliktust az igazságosságra törekedve oldjuk meg.

A szabályjátékkal fejleszteni kívánjuk a megfigyelőképességet, a cselekvőképességet, a kommunikációs képességet.

Dramatizálás, bábozás

A rendszeres, többször ismétlődő meseélmények mind több és több lehetőséget teremtenek a dramatizáláshoz, bábozáshoz. Az eszközök (bábok, paraván, maskarás ruhák, kiegészítő kellékek) biztosításán túl, ha kell modellt is adunk egy-egy szerep megformálásához.

Fejlesztjük az empátiát segítő magatartásformákat, konfliktushelyzetek megoldását, kifejezőkészséget, érzelmi hangulat kialakulását.

A gyermek beszédképességének fejlesztése

A játékban kialakult társas kapcsolatok fejlesztik a gyermeki beszédet. Lehetőséget teremtünk az ilyen kapcsolatok kialakítására. Bekapcsolódva a játékba, mintát adunk a nyelvi formák alkalmazására, amely segítségével színesebbé válik a gyermek tevékenysége, beszéde. A szerepjáték adja a legtöbb alkalmat a gyakorlásra. A bábjátékkal lehetőséget adunk a hallgatólag gyermek megszólaltatására. Remek kifejezője az érzelmeknek a hangszín és a hangerő.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén

- A gyermekek képesek legyenek szabályokat betartani
- Ismert meséket szívesen bábozzanak és dramatizáljanak
- Kezdeményezzenek barkácsolást
- Egyéni ötletek alapján legyenek képesek olyan építményeket létrehozni, amelyek egyre pontosabbak és kombináltabbak
- Váljék igényükké a társakkal való együttműködés.

A játéktevékenységhez szükséges eszközök:

Játszóudvar:

- kerti asztal (gyermekcsoportonként 1 db)
- kerti pad (gyermekcsoportonként 2 db)
- babakáz (gyermekcsoportonként 1 db)
- udvari homokozó (gyermek csoportonként 1 db)
- mozgáskultúrát, fejlődést segítő – igényt kielégítő – eszközök (kombinált fa mászóakák) labdák, karikák, roller, kerékpár, szánkó, pancsoló, figuratív játékeszközök, napernyő

Csoportszoba:

- játéktartó szekrény vagy polc csoportszobánként 2 db

Minden korcsoportnak megfelelő mennyiségű játékeszköz, a különféle játékformák (mozgásos- szerep, építő- konstruáló szabályjátékok, dramatizálás, bábozás és barkácsolás) eszközei.

Minden korcsoportnak a megfelelő játékeszközök mellett legyenek kiegészítő eszközök, amelyek a játék tartalmának bővítéséhez hozzájárulnak. (pld. építőjáték: különböző formájú nagy méretű dobozok, színes anyagok, stb.)

Játékeszközök készítésénél domináljanak a természetes anyagok.

JÁTÉK ÉS TANULÁS

Célunk

Ismeretek elsajátíttatása, az óvodás gyermekek életkorának és egyéni fejlődési ütemének megfelelően készségek, jártasságok kialakítása a gyermekek kíváncsiságára, megismerési vágyára, önkéntelen figyelmére alapozva, tevékenységekben ágyazottan.

Valóság-hű észlelésre, figyelem összpontosítására való képessége, problémamegoldó és kreatív gondolkodásra nevelés.

Feladatunk

- * A gyermek ismereteinek, tapasztalatainak bővítése, feldolgozása, megismerési képességek fejlesztése.
  - * Lehetőségek biztosítása olyan szituációk átélésére, ahol megismerhetik a felfedezés, a tapasztalatszerzés örömét.
  - * Nevelésünkben a játék és a tanulás nem választható el egymástól. A játék közben a gyermek problémák elé kerüljön, feladatokat kapjon és oldjon meg.
  - * Gyakorolja, gondolja végig hogyan lehet valamit többféleképpen megoldani. Fejlődjön az önállósága, a feladattudata, a kezdeményező, az alkotó- és a szervezőképessége.
  - * Munkánk során a spontán és irányított tevékenységek a játékból indulnak ki, játékidőben zajlanak és oda térnek vissza. Az ismeretek bővítésének keretét, formáját alapvetően a kötetlen érdeklődésre alapozott, főként a mikro csoportos foglalkozások adják.
  - * Úgy gondoljuk, hogy a gyerekek fejlesztése csak a játékba integrált tevékenységek és az egyénenként differenciált személyiségfejlesztéssel lehetséges. A tanulásnak a kialakított szokás-és szabályrendszer, valamint a napirend adja a keretét.
- Napirendünknek nincsenek merev határai, nagyobb teret kap a játék, ami összekapcsolja a gyerekek különböző tevékenységeit.

A komplex tevékenységek lényege

- a./ komplex rendszereket, értelmeznek az óvodás gyermek szintjén
- b./ a tevékenységeket probléma centrikusság és egy-egy vezető szempont megléte jellemzi
- c./ a tevékenységek irányításában tudatosan és tervszerűen integráljuk az adott problémához tartozó ismereteket.

7.2.2. Anyanyelvi nevelés az óvodánkban

Az anyanyelvi és kommunikációs nevelés átfogja az óvodai nevelés minden területét. Része nevelésünk egész folyamatának.

A beszéd a gyermeknek a környezetével való érintkezésének, önkifejezésének, gondolkodásának legfőbb eszköze.

Célunk

Az érthető, kifejező beszédképességének kialakítása, a beszédkezdő felkeltése és fenntartása, a biztonságos önkifejezés megalapozása.

Az általánosan érvényes illemszabályok elsajátítása, a kapcsolatteremtés elemi szabályainak megismertetése.

Feladatunk

*A beszédmozgás és beszédhallás az automatizálás fejlesztése.

*A szocializáció folyamatában a gyermek környezetének, azzal való érintkezésének, önkifejezésének, gondolkodásának legfőbb eszköze a beszédfejlesztés. A gyermek környezetével való kapcsolataiban a beszédhelyzetek megteremtése, a beszélő kedv fokozása.

Fejlesztési lehetőségek

Beszédszerveink ügyesítése / légző gyakorlatok, hangutánzó gyakorlatok, nyelv és ajak gyakorlatok /. Hallás, beszédhallás fejlesztése. Auditív emlékezet fejlesztés. Dinamikai gyakorlatok.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

- az érthető, kifejező beszédképesség alapjai alakuljanak ki
- metakommunikatív jelzéseket használnak
- környezetünkben megfelelően kommunikálnak
- gondolkodásuk, fantáziájuk, képzeletük, szándékos figyelmük, beszédképességük, beszédkedvük erősödik.

Anyanyelvi fejlesztéshez szükséges eszközök:

- az anyanyelv fejlesztésének, a kommunikációs képességek fejlesztésének eszközei, gyermekcsoportonként a gyermekek 30 %-ának megfelelő mennyiségben
- képeskönyvekből, képes mesekönyvekből gyermekcsoportonként legalább 15 féle, 3-3 példányban

7.2.3. Külső világ tevékeny megismerése

*„ A természet hatalmas, az ember parányi.
Ezért aztán az ember léte attól függ, milyen
kapcsolatot tud teremteni a természettel... ”
Dr. Szent-Györgyi Albert*

Célunk

A gyermeket minél több tapasztalathoz juttassuk, az őket körülvevő, természeti és társadalmi környezetből életkoruknak megfelelő szinten.

Feladatunk

- * A gyermekek tapasztalataira, élményeire támaszkodva új ismeretek nyújtása.
- * Figyeljünk tudatosabban a környezet illetve természetvédelem fontosságára, a természeti szemlélet formálására.
- * Biztosítsunk olyan jellegű élményszerzést, mely lehetővé teszi a közeli és távolabbi környezetünkben végbemenő folyamatok megláttatását, az azokban való tevékeny részvételt.
- * Változatos szervezeti formákkal és módszerekkel biztosítjuk az ismeretek sokoldalú megközelítését, rendezését.
- * Az egyszerű kísérletek, az alkalomszerű vagy folyamatos megfigyelések, a gyűjtőmunka, a szimulációs játékok közben mozgásba hozzuk a gyermekek aktivitását.
- * Környezetük felfedezésére ösztönözzük őket, mely által fejlődik megfigyelőkészségük, emlékezetük, gondolkodásuk, beszédképességük.

A tevékenységközpontú program célja az, hogy a gyermekeknek segítséget nyújtson ahhoz, hogy a világot megismerje és megértse a maga egészében.

A gyermeket körülvevő világ megismerésében a közvetlen megfigyelésre és a tapasztalatszerzésre építünk.

A természet szeretetére kívánjuk nevelni a gyerekeket, természet közeli élettel, a természet, a környezet szeretetének bizonyításával, példát mutatva a gyermek számára.

Azt kell benne megerősíteni, hogy mennyire összefügg mindez egymással, és milyen nagy az ember felelőssége a természeti és társadalmi környezet megóvása szempontjából.

A tapasztalatszerzés mindig a valódi környezetben történik, ezért a komplex foglalkozások legtöbb esetben a szabad természetben vagy az óvoda környezetében, udvarán zajlanak.

Legfontosabb feladat, megismertetni a gyerekeket azzal a természeti környezettel, amelyben él, felhívni a figyelmet annak értékeire és szépségeire.

Ez képezi majd az alapját a később kialakuló természetszeretnek. A fák, virágok, az apró kis állatok megannyi ismeretet jelentenek a kisgyermeknek. A séták, kirándulások az élősarokban, óvoda udvarán végzett tevékenységek tapasztalási lehetőséget kínálnak a gyermekeknek. Inkább komplex tapasztalási lehetőségről van szó.

Az önálló és csoportos megfigyelések révén a gyermek értékes tapasztalatokhoz juthat a természetben végbemenő folyamatokról és összefüggésekről.

A természeti és társadalmi környezet megismerésének tartalma, témakörei

A témakörök keretét az évszakok változásai, az évszakokhoz kapcsolódó jelenségek megfigyelése, jellemző tevékenységei, a hagyományok töltik meg tartalommal.

Gyermekeink óvodás életük folyamán megismerik szűkebb környezetüket (Széchenyi városrész közintézményei és Szolnok város néhány nevezetessége, Tisza, Zagyva, Damjanich szobor, Damjanich Múzeum, Tiszaliget) de eljuthatnak távolabb is kirándulások alkalmával.

A megvalósulás során a meglátogatott helyszínekről élményszerű ismereteket szereznek, mindezzel segítve a városunkhoz való kötődésüket.

Az előzőben felsorolt témákról szerzett tapasztalatok, ismeretek az életkor előre haladtával folyamatosan bővülnek és koncentrikusan mélyülnek, maguk a témakörök is kapcsolódnak egymáshoz.

3 –4 éves korban

ÓVODÁSOK VAGYUNK

- * ismerkedés az óvoda helyiségeivel és az ott dolgozókkal

TESTÜNK

- * önmaga felismerése és azonosítása a tükörben
- * testrészek, érzékszervek megnevezése
- * a testrészek, érzékszervek funkciója, ápolása
- * az orvos gyógyító munkája

CSALÁD

- * ismerkedés a családommal (fényképen azonosítva)
- * a mi otthonunk, lakásunk részei (szoba, konyha, fürdőszoba)

ÉVSZAKOK

- * figyeljék meg az évszakok szépségeit, színeit, jelenségeit
- * szerezzenek tapasztalatot az időjárás és öltözködés összefüggéseiről

NÖVÉNYEK

- * megneveznek néhány, a környezetükben található növényt, gyümölcsöt, zöldségfélét, virágot
- * tapasztalatot szereznek színéről, illatáról, ízéről

ÁLLATOK

- * megneveznek néhány, a közvetlen környezetükben található állatot
- * utánozzák mozgásukat és hangjukat

NAPSZAKOK

- * a csoport napirendje

KÖZLEKEDÉS

- * ismerkedés a gyalogos közlekedéssel
- * környezetünkben található járművek megfigyelése (autó, autóbusz, kerékpár)

SZÍNEK

- * figyeljék meg a környezetük színeit
- * ismerkedjenek az alapszínekkel

4-5 éves korban

ÓVODÁSOK VAGYUNK

- * középsősök lettünk
- * élményszerző séták az óvoda szűkebb környezetében

TESTÜNK

- * tudatosodjon bennük a főbb testrészek (páros testrészek) funkciója
- * alakuljon ki testfogalmuk
- * oldaliság tanítása gumiszalaggal
- * alakuljon ki bennük testük ápolásának igénye és az orvos munkájának fontossága

CSALÁD

- * a mi családunk, a családunk tagjai, (szülők, testvérek, nagyszülők)
- * otthonunk címe, lakásunk részei, berendezései
- * ki mit csinál otthon ?

ÉVSZAKOK

- * évszakonként az időjárás-és természet változásainak megfigyelése, összefüggéseinek megláttatása
- * az időjárás változásának hatása az emberek tevékenységére és az állatok életmódjára

NÖVÉNYEK

- * az évszakok, az időjárás változásának hatása az állatok életére
- * figyeljék meg néhány növény fejlődését, növekedését, érését

ÁLLATOK

- * figyeljék meg az évszakok és az időjárás változásának hatását az állatok életére
- * ismerkedjenek meg néhány állattal és kicsinyeivel a valóságban, vagy képen

NAPSZAKOK

- * napszakokhoz kötött tevékenységek tudatosítása
- * nappal és éjszaka fogalmának megismertetése

KÖZLEKEDÉS

- * a gyalogos közlekedés szabályainak gyakorlása
- * ismerjenek néhány személy-és teherszállító járművet

SZÍNEK

- * fedezzék fel a környezetünkben található azonos színeket

5-6-7 éves korban

ÓVODÁSOK VAGYUNK

- * nagycsoportosok lettünk
- * iskolások leszünk
- * tájékozódás az óvoda tágabb környezetében

TESTÜNK

- * tudatosodjanak az emberi test (a domináns kéz) részei és azok funkciói
- * emberi és állati testrészek, érzékszervek összehasonlítása funkciójuk szerint
- * az egészséges életmód, egészségvédelem fontosságának tudatosítása (egészség, betegség, gondozás)

CSALÁD

- * a mi családjunk, családfa (nemek, kor szerint csoportosítás)
- * foglalkozások, feladatok a családban
- * ünnepeink, szeretteink körében

ÉVSZAKOK

- * az évszakok időjárásának és a természet változásainak összehasonlítása
- * a természeti változások hatása az emberre, állatra, növényre
- * figyeljék meg az évszakokban folyó munkálatokat és azok fontosságát és lehetőség szerint vegyenek részt benne

NÖVÉNYEK

- * tudják, hogy a növények fejlődése és az időjárás között összefüggés van
- * kísérik figyelemmel a növénytermesztést

ÁLLATOK

- * tudják, hogy az állatok életmódja és az időjárás változása között összefüggés van (elköltöznek, gyűjtögetnek, szőrmét váltanak)

- * hasonlítsák össze a külső és belső jellemzőjük alapján, illetve csoportosítsák a szűkebb és tágabb környezetükben található állatokat

NAPSZAKOK

- * ismerkedjenek a napszakokkal (hajnal, reggel, délelőtt, dél, délután, este, éjszaka) és az azokban végzett tevékenységekkel
- * az idő múlásának felismerése

KÖZLEKEDÉS

- * önállóan tájékozódjanak a gyalogos közlekedésben (irányok, jelzések megismerése)
- * ismerkedjenek a szárazföldi, vízi, légi közlekedési eszközökkel
- * hasonlítsanak össze személy és teherszállító járműveket

SZÍNEK

- * különböztessenek meg világos és sötét színeket
- * ismerjék a színárnyalatokat

A környezet megismerésére nevelés helyszínei

CSOPORTSZOBA	UDVAR	KIRÁNDULÁS, SÉTÁK
<p><u>Természetsarok</u> gyűjtött termések, kavicsok, kagylók, növények, hajtások csírák Természettudományi könyvek, kísérletek eszközei</p> <p>- <u>Zöldségfélék, gyümölcsök</u> feldolgozása, saláták, ivólevelek, befőttek, kompótok, szituációs játékok, képkártyák válogatása</p> <p><u>Kísérletek:</u> növényekkel, természeti jelenségekkel (víz, jég, hó, hó, anyagok)</p> <p>- <u>Hagyományok ápolása</u></p> <p>- Advent - adventi koszorú - Mikulás nap - Luca nap (csíráztatás, mézeskalács sütés) - Betlehemes játék - Regölés - Farsang - Húsvét – tojás festés</p>	<p><u>Évszakok megfigyelése</u> - levélsöprés, madáretető kihelyezése és folyamatos gondozása - <u>Kísérletek:</u> szél, hó, jég, víz, föld</p> <p>- <u>Hagyományok ápolása:</u> - kukoricamorzsolás - kiszabás égetés - Állatok világnapja - Föld napja - Víz napja</p>	<p><u>A természet változásainak, szépségeinek, jelenségeinek megfigyeltetése</u> Zagyva part Tisza part Széchenyi városrész intézményei Damjanich szobor Damjanich Múzeum Tisza-part kertek, udvarok</p> <p>- <u>Társadalmi környezet:</u> - tejüzem, pékség megfigyeltetése, - posta, orvosi rendelők - ABC, könyvtár - múzeum, vasútállomás, - repülőtér megfigyeltetése</p>

A fejlődés várható eredményei az óvodáskor végén:

- A gyermekek tudják lakcímüket, szüleik nevét, foglalkozását
- Ismerik saját születési helyüket, idejüket
- Ismerik a testrészeket, érzékszerveiket, azok funkcióit, igényesek testük tisztaságára
- Ismerik az étkezés, a tisztálkodás kultúráját
- Tudnak különbséget tenni az évszakok között, ismerik az egyes évszakok jellemzői

- Ismerik a növény fogalmát
- Önállóan gyakorolják a növénygondozás legegyszerűbb műveleteit, ismernek növényekkel, állatokkal kapcsolatos munkákat
- Ismernek háziállatokat, vadállatokat, madarakat, bogarakat és azok főbb jellemzőit
- Gyakorlottak az elemi közlekedési szabályok betartásában, ismernek néhány szárazföldi, légi és vízi közlekedési eszközt
- Ismerik, megnevezik, környezetük alapszíneit, sötét és világos változatait, árnyalatait
- Igényesek környezetük szépítésére, megóvására
- A környezet rendjét, a természet védelmét szolgáló szokásuk és szabályrendszerük megalapozott.

Fejlesztési lehetőségek

Testséma fejlesztése
 Szem-, kéz koordináció
 Különbségek, azonosságok észlelése
 Tér, oldalirányú tájékozódás
 Szándékos figyelem
 Finommotorika
 Ok-okozati összefüggések
 Időrendiség
 Kifejezőkészség fejlesztése
 Kapcsolatteremtési képesség
 Érdeklődés, kíváncsiság
 Percepció fejlesztése

Külső világ megismeréséhez, segítséget nyújtó eszközök

- A természeti- emberi- tárgyi környezet megismerését elősegítő eszközök, anyagok (gyermekcsoportonként a gyermeklétszám figyelembevételével), a többi nevelési területen a meghatározottak alapján.

Korcsoportonként az eszközök folyamatosan bővülnek

3-4 éves korban:

- nagyméretű tükör
- természetsarok (gyűjtött termékek, gyümölcsök, növények, „kincsek”, kis állat, madáretető)
- fejlesztő játékok, eszközök

4-5 éves korban:

- természetsarok bővül (pl. általunk gondozott, nevelt növényekkel)
- fejlesztő eszközök

5-6-7 éves korban:

- kísérletek eszközei (pl. nagyító)
- időjárást jelző tábla
- Fejlesztő játékok

Környezetünk mennyiségi és formai összefüggései:

Célunk

A gyermeket körülvevő világ mennyiségi, formai, kiterjedésbeli összefüggéseinek felfedeztetése, megtapasztaltatása játékos formában.

Feladatunk

* A gyermekek matematikai érdeklődésének felkeltése, az elemi ok-okozati összefüggések felismertetése, megtapasztaltatása.

* Pozitív viszony kialakítása a problémahelyzetek megoldásához, a logikus gondolkodás megalapozása.

* A kognitív képességek cselekvés során történő fejlesztése, különös tekintettel az érzékelés, észlelés, emlékezés, megértés fejlesztése.

A környező valósággal való megismerkedés, a folyamatos cselekedtetés kapcsán a gyermekek rengeteg tapasztalatot szereznek, az őket körülvevő tárgyak, jelenségek formai és mennyiségi jellemzőiről. Matematika tartalmú elem valamennyi tevékenységben jelen van, a gyermekek észlelésére, érzékelésére és megismerési vágyára építve.

Az óvodában a gyerekek életkori sajátosságait figyelembe véve két szintet jelölünk meg:

Az első szint: bevezetés a matematikába – általában a gyermek 5. élet évéig tart

Feladatunk: a matematikai kíváncsiság és érdeklődés kibontakoztatásának segítése, a matematikai beállítódás, szemlélet megalapozása.

A második szint: az intenzív fejlesztő szakasza, az 5-6-7. életévben.

Feladatunk: az iskolai alkalmassághoz szükséges tapasztalatok megszerettetése, részképességek, gondolkodási műveletek, szokások elsajátíttatása. Eligazodás a gyakorlati életben.

A tevékenységek végzése, a folyamatos cselekedtetés rengeteg olyan szituációt hoz felszínre, ahol természetes környezetben folyhat a matematikai tapasztalatok szerzése. A perceptuális, a motoros, a verbális, és a szociális tevékenységek aktív átélése együttesen nyújt lehetőséget a matematikai ismeretek és összefüggések megláttatására.

A matematikai nevelés tartalmának szoros kapcsolatban kell lenni az életre neveléssel. A gyermeket körülvevő környező valóság mennyiségi és térbeli viszonyai, formái természetes napi szituációkban figyelhetők meg.

Tevékenykedés közben a megismerő képességek, (észlelés, érzékelés, megfigyelés, emlékezés, tapasztalás, megértés, problémalátás, problémamegoldás) fejlesztése szinte észrevétlenül megvalósítható. Játék és szabadidőben létrejöhetnek olyan szituációk, melyek alkalmasak matematikai tartalmak közvetítésére akkor, ha az óvodapedagógus képes az adódó lehetőségek felismerésére és kihasználására.

Matematikai tartalom

- * Minőségi eltérések megfigyeltetése (kisebb-nagyobb, hosszabb-rövidebb, alacsonyabb-magasabb, keskenyebb-szélesebb)
- * Mennyiségi eltérések megfigyeltetése (sok-kevés, több-kevesebb, semmi, ugyanannyi)
- * Mennyiségi eltérések megállapítása (párosítás, csoportosítás, számlálás, bontás)
- * Tő-és sorszámlálás
- * Tér-és síkmértani formák
- * Azonosság, egyenlőség megfigyelése
- * Becslések, mérések
- * Vonalak megfigyeltetése
- * Térbeli tájékozódás

Fejlesztési lehetőségek

A különbségek az azonosságok észlelése
Téri tájékozódás
Figyelem összpontosítás
Figyelemmegosztás
Számfogalom fejlesztése
Analizáló, szintetizáló képesség fejlesztése
Általánosítás, konkretizálás
Minőségi, mennyiségi tulajdonság szerinti csoportosítás
Ok-okozati összefüggés, logikus gondolkodás
Problémamegoldó képesség fejlesztése
Auditív memória
Feladattudat, feladattartás
Kitartás, megoldásra törekvés
Ellenőrzés képességének fejlesztésére
Finommotorika
Szem-kéz koordináció
Aktivitás fejlesztése
Percepció fejlesztés
Kreativitás
Kooperáció
Szenzitivitás
Szenzomotoros képesség

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

- Felismernek környezetükben lévő matematikai összefüggéseket
- Biztonsággal mozognak a tízes számkörben.
- Tudnak összehasonlítani mennyiség, nagyság, forma, szín szerint.
- A térben tájékozódás során kialakul a különböző irányok megkülönböztetése és a névutók helyes használata.
- Eljutnak a geometriai formák felismeréséig (négyzet, háromszög, gömb, téglatest).

Környezetünk mennyiségi és formai összefüggéseinek megértését segítő eszközök:

A matematika tapasztalatszerzés a külső világ tevékeny megismerésében ágyazottan jelenik meg. Különösen fontos, hogy tevékenységkínálatuk rendszerében mindig elegendő motivációs játékeszköz álljon a gyermekek rendelkezésére.

Értelmi képességeket (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) és a kreativitást fejlesztő anyagok, eszközök:

- Mérésekhez: szalagok, fonalak, edények, üvegek, mérleg, dobozok
- Termések, magvak
- Óvónő által készített eszközök (pl. kártyák, társasjátékok)
- Matematika képességeket fejlesztő játékok, a gyermek létszám 30 %-ának megfelelő mennyiségben

7.2.4. Mese, vers, dramatizálás, bábozás

Célunk

A gyermekek életkorának megfelelő irodalmi élmények nyújtásával esztétikai fogékonyságuk megalapozása, pozitív személyiségjegyeik kialakítása.

Sokoldalú művészeti értékközvetítés. Magasabb rendű esztétikai érzelmek fejlesztése.

Élmény gazdag minden napok megteremtése a mindennapos mesélés által.

Feladatunk

- * Az életkornak megfelelő irodalmi anyagok összeállítása.
- * Irodalmi élmény nyújtása mesével, verssel, mondókával.
- * A meséhez kapcsolódó ceremóniák kialakítása, és annak folyamatos működtetése a gyermek érzelmi nevelése.
- * Nyelvi képességek fejlesztése (mese, vers, dramatikus játékok, bábozás)

Mesélni minden nap szükséges az óvodában.

Nem teszünk különbséget a kezdeményezés, vagy az elalvás előtti mese között. Mindkettő fontos a maga helyén és idején. A lényeg csupán az, hogy minden nap meséljünk valamilyen formában. Reggel, délben, elalvás előtt vagy délután.

A mese, vers kezdeményezések anyaga változatos legyen, gerincét a magyar népmesekincs megismerése adja. Lehetőséget teremtünk a gyermekek önálló szöveg és mesemondásához. Elősegítjük, hogy megfelelő eszközökkel el is játszassák a gyerekek a nekik tetsző meséket. A gyakori ismétlést, a mese többszöri feldolgozását kedvelik az óvodások, erre legyünk tekintettel.

Kedvelt tevékenysége az óvodásoknak a bábozás és a dramatizálás. Mindkettő szorosan kapcsolódik a meséhez, mondókázáshoz, verseléshez. Az irodalmi élmények feldolgozását segítsük elő különböző eszközök, anyagok, barkácsolási lehetőségek biztosításával.

A nevelőtestület összetétele innovációra nyitott az irodalmi élmények változatos közvetítése iránt. Ezért szeretnénk mese – vers – bábozás – dramatizálás területén óvodánk egyéni arculatát kialakítani. Hiszünk a MESE komplex személyiség fejlesztő erejében, abban, hogy minden gyermek „lelki tápláléka”, a mese személyiség fejlesztőhatása saját igényhez igazodó. Hátrányos helyzetű gyermekeink fejlesztésében is hatékony eszköznek tartjuk a problémák feldolgozásában, jó alkalmat szolgálva a feloldódásra számukra (pl. kitalált mesék), szocializációjuk folyamatában.

MESE – VERS TARTALMA

Megnevezés	3-4 éves korban	4-5 éves korban	5-6-7 éves korban
Népi mondókák	10-12 altatók. Hintáztatók, ujjkiszámolók, höcögtetők, simogatók, stb.	4-5 környezetről, időjárásról, az évszakok megfigyeléséről, természeti jelenségekről, tárgyakról, állatokról	4-5 felelgetős, tréfás párválasztás, kérdések kiszámolók mondókák közmondások
Versek	3-4 rövid vers állatokról, természetről, ritmikus mozdulatokkal kísérve	6-7 kiolvasók, vidám, groteszk, humoros, témái: évszakváltás, természet szépségei	15-20 gyermekek élményeihez kapcsolódó versek, ünnepek, hagyományok, jeles napok
Mese	10-14 rögtönzött történetek, láncmesék, állatokról szóló mesék	10-15 állatmesék, népmesék, klasszikus mesék, párbeszédes és elbeszélő történetek	15-20 népköltészet, tündérmesék, tréfás mesék, műmesék, folytatásos mesék, elbeszélő történetek, önálló mese befejezés, önálló mese kitalálás
Dramatizálás	Állatok hangjának, mozgásának utánzása	Állatmesék párbeszédeinek eljátszása, kedvelt epizódok feldolgozása	Hosszabb történetek, saját készítésű díszletek felhasználásával, szerepek önálló elosztásával

Bábozás	Az óvónő bábjátéka, ujjbáb használata	Az óvónő bábjátéka, síkbábok használata	Önállóan bábozzanak, saját készítésű bábokat is használjanak, szívesen bábozzanak, zsákbábok, kesztyűbábok használata
---------	---------------------------------------	---	---

Fejlesztési lehetőségek

Nyelvi képességek fejlesztése

Kifejezőképesség

Beszélő kedv felkeltése, fokozása

Szókincs bővítése

Gátlások oldása

Érzelmi nevelés

Pozitív erkölcsi tulajdonságok erősítése

Esztétikai ízlés formálása

Empátia

Intelligencia

Kreativitás

Fantázia

Memória

Időrendiség

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén

- Önállóan mondanak rövidebb-hosszabb verseket, mondókákat. Szívesen mesélnek, báboznak, dramatizálnak a maguk és társaik kedvére.
- Tudnak meséket, történeteket kitalálni, elkezdett mesét befejezni. Fejlődik fantáziájuk, a meseelemek, élethelyzetek újszerű összekapcsolásával, melynek segítségével kreatív emberré válhatnak.
- Erősödik szókincsük, beszédképességük, beszédkedvük, használják az elvont kifejezéseket.
- Legyen igényük a könyvek iránt és azokat szívesen forgassák.

- Metakommunikatív jelzéseket használnak, a környezetükben élő személyekkel jól kommunikálnak.
- érzelmi viszonyuk az irodalmi alkotásokhoz pozitívan erősödik, ami későbbiekben jelentőséggel bírhat olvasóvá nevelésük folyamatában.
- MI tudatuk erősödik, társas kapcsolataik mélyülnek.

Mese, vers, dramatizálás, bábozás eszközei

- A mese állandó helyszínén biztosítjuk a szokásrendhez kapcsolódó hangulati eszközöket: mesepárna mesélő szék, gyertya stb.
- A mesesarokban a polcon az életkornak megfelelő könyveket kínáljuk, képeskönyvekből, képes mesekönyvekből gyermekcsoportonként legalább 15 félé 3-3 példányban.
- Bábozáshoz, dramatizáláshoz és díszletek elkészítéséhez különféle anyagok, eszközök álljanak a gyermekek rendelkezésére.
- A fejlettségnek megfelelő:
báb, bábparaván mindig elérhető helyen legyen.

7.2.5. Rajzolás, mintázás, kézimunka

Célunk

A gyermekek élmény és fantázia világának képi, szabad önkifejezése. A gyermekek tér, forma, szín képzetének gazdagítása, esztétikai érzékenységük, a szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítása. Magasabb rendű esztétikai érzelmek biztosítása.

Feladatunk

* A gyermeki alkotó-alakító tevékenység feltételeinek megteremtése, örömteli alkotóléggör kialakítása.

- * A gyermeki élmény- és fantáziavilágának gazdagítása. A különböző anyagok és vizuális technikák megismertetése.
- * Sokoldalú művészeti érték közvetítése.

A vizuális nevelés összetett, az óvodai élet egészét átható, sokszínű nevelési terület. Magába foglalja a rajzolást, festést, mintázást, építést, képalakítást, konstruálást, kézimunkát. Ezen technikák gyakorlása, pontosítása segíti a gyermeket abban, hogy „művei” kifejezőbbé váljanak, tükrözzék a világról szerzett ismereteit, érzelmi megnyilvánulásait.

Az óvodai ábrázoló tevékenység szervezésében alapvető feladatunk egy állandó hely biztosítása, ahol a nap folyamán bármikor, bárki szabad választása alapján ábrázoló tevékenységbe kezdhet.

Óvodánkban az alkotó-alakító tevékenységek a mindennapi játékba integrálódnak.

A FEJLESZTÉS TARTALMA

3-4 ÉVES KORBAN	4-5-6-7 ÉVES KORBAN
<p><u>Ajánlott tevékenységek:</u></p> <p>Az ábrázolás anyagaival, technikáival, szokásaival való ismerkedés- firkálásból kibontakoztatva – elsősorban a gyermekek élményeihez kapcsolódó egyénileg választott témák kifejezése. Pozitív kapcsolat kialakítása az ábrázoló tevékenységgel.</p>	<p><u>Ajánlott tevékenységek:</u></p> <p>Az ábrázolási technikák tanítása, gyakorlása. A gyermekek személyes élményeinek, elképzeléseinek a hozzájuk közel álló személyek, természeti tárgyaknak, eseményeknek, képi, plasztikai kifejezése. A megfigyelt, feldolgozott jelenségek ábrázolása emlékezet, megfigyelés alapján. Alkalmi ajándék készítés együttesen, díszítések.</p> <p>A közvetlen környezet ápolása, rendezése, díszítése együttesen és önállóan.</p> <p>6-7 éves korban:</p> <p>A tevékenységi formák, az eszközök, a fejlesztési célok azonosak a 4-5 éveseknél. A fejlődés részletgazdagságban, a dolgok bonyolultságában és a készítés tervszerűségében fedezhető fel.</p>
<p>I. ÉPÍTÉS</p>	
<ul style="list-style-type: none"> -Téralakító tevékenység - székekből, takarókból, építő elemekből - Különböző formák, rakosgatása, játék közben egyenes vonalban, tetszés szerinti alakzatban - Térbeli alakzatok (toronyok, kerítés, kuckó) építése együttesen - Évszakoknak megfelelően, homok, hó használata az építkezésben 	<ul style="list-style-type: none"> - Nagy térbeli alakzatok (nyitott és zárt körök, "kapuk", egyenes és kanyargó sorok) formálása a mozgásos játékok során - Kisebb-nagyobb tornacsoportok, építmények (várak, udvar, alagút) - Közös munkával makettek, térrészek berendezése
<p>2. PLASZTIKAI MUNKÁK</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - Különféle formák, tárgyak gyurkálása, formálgatása, díszítése - termékek gyűjtése séta közben (csoportosításuk színük, nagyságuk, formájuk szerint - Képlékeny, könnyen megmunkálható anyagok használata (homok, hó, gyurma, papírok, termékek, fonalak, fadarabok, gallyak) tapasztalat az anyagok viselkedéséről 	<ul style="list-style-type: none"> - Termékek, tárgyak gyűjtése, összehasonlítása - Ember alakok, állatok és játékfigurák mintázása, főbb részformák érzékeltetése - Ajándékok, játékok készítése, szerkesztő, összerakó munkával - Díszítések - Könnyen megmunkálható anyagok használata (agyag, gyurma, textil, fonal, bőr

(képlékeny, formálható: nyomkodva, ütögetve, tépve, gyúrva) gömbölyítés, sodrás, lapítás, mélyítés	termékek) - Új technikák gyakorlása (hajtogatás, fonás szövés) - Formákra, alakíthatóságra vonatkozó tapasztalatok - Tapasztalások az arányviszonyokról
3. KÉPALAKÍTÁS	
- Firkálgatás, rajzolás, képzeteik, emlékképeik kedvük szerint, tetszés szerinti színhasználat - Vonalak, színekkel képzett változatos foltok használata, nagy felületű papíron - Egyszerű kép készítés festéssel, rajzolással, ragasztással, nyomattal, különféle felületre - Tapasztalatok színre, formára, részformákra, tájékozódás a kép síkjára: fent, lent	- Rajzolás, nagy méretben térbeli játékokhoz (utak, kerítések) - Emberalakok és a környezet tárgyainak rajzolása, saját elképzeléseik és élményeik alapján - Új színek kikeverése - Tagoltabb formák, részformák, színek, színfoltok alkalmazása, ritmusba rendezése - Rajzolás változatos eszközökkel, változatos felületre - Agyagkompozíciók alkotása (nyomat, karcolás) - Képalakítás foltragasztással, kiegészítéssel - Téri viszonyok ábrázolása (középen, szélére, mellett, közel, távol)

Fejlesztési lehetőségek:

Vizuális fejlesztés

Alapvető technikák megtanítása

Szemmozgatás

Szem fixációs működtetése

Vizuális zártság

Vizuális ritmus

Vizuális helyzet, pozíció (elrendezés a lapon)

Vizuális memória

Alaklátás, forma, méret előállítás

Részekből különböző alakzatok összerakása

Keresztszatórnák fejlesztése

Vizuális – tapintásos fejlesztés

Térpercepció, térbeli viszonyok (a tér mozgásos észlelése)

- tér átrendezése
- téri irányok megismerése

Verbális fejlesztés

- tárgyak, cselekvések, irányok megnevezése

Osztályozás- formák, méretek, hasonlóság alapján

Finommotorika fejlesztése

- különféle fogások, eszközhasználat begyakorlása

Testséma fejlesztése

- a test személyi zónájának alakítása
- oldaliság fokozatos tudatosítása

Nevelési lehetőségek

- helyes eszközhasználat
- feladatmegértés
- feladattartás
- együttműködő képesség
- alkalmazkodó képesség

A fejlődés várhatóeredménye az óvodáskor végén:

- A rajzolás, mintázás, kézimunka örömteli tevékenységgé válik. Az eszközöket készségszinten kezelik, ismerik a különféle technikákat, anyagokat, azokat képesek önállóan megválasztani és alkalmazni.
- Jellemző a gyermekek alkotásaira a részletező formagazdagság, a színek változatos használata, önkifejezés.
- Ismerik az ábrázolás anyagait, képalakításukban megjelenik a tér síkba való átfordítása.

Rajzolás, mintázás, kézimunka eszközei:

- Ábrázoló tevékenységet fejlesztő (rajzolás, festő, mintázás, építés, képalakítás, kézimunka) anyagok, eszközök, gyermekcsoportonként, a gyermeklétszám figyelembevételével.

Rajzoláshoz:

- grafit ceruzák, színes ceruzák / kiscsoportban vastag/
- zsírkréták / kiscsoportban vastag/
- különböző nagyságú, színű papírlapok
- rajztábla, kréta

Gyurmázáshoz:

- gyurma, gyurmatábla
- kiszúró forma
- agyag /nagycsoportban/

Festéshez:

- különböző színű temperák
- ecsetek különböző méretű (kiscsoportban lapos ecset, korong-ecset)
- hengerek
- festőállvány
- festőkötény

Barkácsoláshoz:

- textil, fonál, hurkapálca, ragasztó, olló, papírlapok (színes), drót
- tű, cérna, fonalak
- természetes anyagok
- gyöngy, damil

Építés:

- dobozok, flakonok, falapok, anyagok, hengerek építőkockák
- természetes anyagok
- különféle anyagok (újságpapír, selyempapír, krepp-papír, celofán, alufólia stb.)

7.2.6. Ének, zene, énekes játék

„ A gyermek ösztönszerű természetes nyelve a dal, s minél inkább fiatalabb, annál inkább kívánja mellé a mozgást. A zene és a testmozgás szerves kapcsolata: - az énekes játék a szabad ég alatt – ősidők óta a gyermek életének legfőbb öröme.”

Kodály Zoltán

Célunk

A zene iránti érdeklődés felkeltése, befogadására való képesség megalapozása, zenei ízlésformálás.

Magasabb rendű érzelmek fejlesztése.

Feladatunk

- * Megfelelő légkör kialakításával az érzelmi motiváltság biztosítása.
- * A gyermekek zenei hallásának, ritmusérzékének, zenei emlékezetének, harmonikus, szép mozgásának fejlesztése.
- * A gyermekek minél több olyan zenei élményhez juttatása, amely megalapozza zenei anyanyelvüket, a zenei művészet értékeinek közvetítését.

A zenei élményt igyekszünk többféle tevékenységhez kapcsolni a mindennapok során.

A zenei nevelés programja minden csoportban az életkori és egyéni sajátosságok figyelembevételével tervezett tevékenység. A zenei anyag feldolgozása Kodály Zoltán irányelvei és Forrai Katalin szakmai útmutatása alapján történik.

A program zenei anyagát hangsúlyosan alkotják:

- népi mondókák
- pentaton hangkészletű hat hangterjedelmű népi dalos játékok
- zenei átélést segítő, kreatív mozgások
- hangulatokat, érzelmeket közvetítő zenehallgatás, dallamok
- készségfejlesztés zenei elemei

A zenei anyag kiválasztása, tervezése, az évszak és az ünnepkör figyelembevételével történik.

A zene, mint az önkifejezés egyik eszköze, állandóan jelen van a nap folyamán, melynek során nagy gondot fordítunk az élő befogadó zenei tevékenységre, sokszori gyakorlásra, s az ehhez kapcsolódó szép, esztétikus mozgásra. Játék közben is adódik lehetőség zenei élményszerzésre, pl. dúdolgatásra, énekelgetésre, amely oldott, derűs légkörben a gyermek önkéntes érdeklődésére és részvételére épül. Fontos szempontnak tekintjük az óvónő pozitív mintaadását, a helyes artikulációt, és tiszta éneklést.

Fejlesztési tartalom	3-4 éves korban	4-5 éves korban	5-6-7 éves korban
Éneklési készség	5-7 mondóka	4-6 mondóka	4-7 mondóka
- mondóka	10-12 dal, dalos játék	12-15 dal, dalos játék	20-25 dal, dalos játék
- énekes játék	sz-m- 3-4	sz-m 2-3	sz-m- 2
	l-sz-m 1-2	l-sz-m- 2-3	l-sz-m- 2
	m-r-d 2-3	sz-m-d- 1-2	m-r-d- 1-2
	sz-m-r-d- 2	m-r-d- 2-3	sz-m-r-d- 2-4
	d-l-sz- 1	sz-m-r-d- 2-3	l-sz-m-r-d- 6-8

	az óvónő segítségével egyszerre, csoportosan, kb. azonos hangmagasságban énekelve	m-r-d-l- 1 d-l-sz- 1-2 az óvónő indításával, önállóan, tisztán, együtt, jó szövegkiejtéssel énekelnek	m-r-d-l- 2 r-d-l-sz- 2 m-r-d-l-sz- 2 önálló indítással, csoportosan és egyénileg helyes kezdőmagasságban és tempóval énekelnek
Hallásfejlesztés - magas, mély	magas-mély érzékeltetése, guggolással, lábujjhegyre állással, beszéden keresztül	magas-mély érzékeltetése térben, a megnevezett testrészsel, mondókán, dalon keresztül	dallamív rajzolása kézzel, ujjakkal, mondókán, dalon, párbeszéden keresztül
- halk-hangos	halk-hangos felismerése, beszéden, mondókán, éneken, zörejen keresztül (környezet hangjai)	halk-hangos közötti különbség felismerése, mondókával, énekkel, járás és tapsolás gyakorlásával	halkabb és hangosabb éneklés összekapcsolása tempóváltással, (halk-hangos, gyors, lassú kombináció)
- zenei emlékezet: dallam felismerés	--	dalok felismerése, szöveg nélkül, dúdolásról és hangszerről	dalok felismerése kezdő vagy belső motívumról
- dallambújtatás	--	motívumok váltva, halkán, hangosan	dallambújtatás rövidebb és hosszabb egységekkel
- motívum, visszhang		--	motívum visszaéneklés csoportosan és egyéneként (improvizáció) kérdés, felelet játék
- hangszínek megfigyelése	élesen eltérő zörejek (környezet és hangszer hangjai)	finomabb zörejek (egymás hangjai, természet zörejei)	sokféle zörej, zenei hang megkülönböztetése (zaj iránya, távolsága)
Zenehallgatás	Óvónő éneke	Óvónő éneke, hangszeres játéka	Óvónő éneke, hangszeres játéka, zenemű
Ritmusfejlesztés - egyenletes lüktetés	Egyszerű mozdulatokkal	Járással, ugrással (hullámvonal, sarokkoppantás, testfordítás)	gyors-lassú, különböző térforma, tárgyak megkerülése

- ritmus	--	dalok, mondókák ritmusának kiemelése	egyenletes lüktetés és ritmus összekapcsolása, dalritmus kiemelése, ritmusvisszhang
- tempókülönbségek: gyors-lassú	tempóváltás követése egyszerű mozdulatokkal	gyors-lassú beszéd	gyors-lassú tempó tartás önállóan
- mozgás, térforma	mondókák, dalok egyszerű utánzó mozgásokkal	táncos jellegű mozdulatok (mórikázás, oldalzáró lépés)	bonyolultabb táncmozdulatok, csárdáslépés, térformák: kapus, hidas
- hangszerek	egyszerű ritmus- hangszerek: dob, ritmuspálca	ritmushangszerek: dob, cintányér, háromszög	ritmushangszerek és egyéb természeti tárgyak
- népszokások, ünnepek	ünnepkörök mondókái, énekes játékai, állat, naphívogató, farsang, húsvét, anyák-napja	ünnepkörök mondókái, énekes játéka – legénykérő, lucázás, anyák napja	ünnepkörök mondó- kái, énekes játéka, - lakodalmas, szüret, kapus, hidas játék, pásztorjáték, pünkös- dőlés, anyák napja

A fejlesztés várható eredménye az óvodáskor végén

- Ismernek 10-15 mondókát, 20-25 különböző hangkészletű és szöveghosszúságú népi gyermekjáték dalt, néhány alkalmi dalt, mūdalt.
A gyermekek tudnak énekelni, mondókázni.
- Szívesen és örömmel részt vesznek énekes játékokban.
- Tudják az egyenletes lüktetést, a motívum hangsúlyokat és a ritmust különböző mozgásformákkal kifejezni.
- Felismerik a tanult dalokat dúdolásról, hangszerjátékból.
- Tudnak ritmust, mozgást, dallamot rögtönözni.
- Képesek dallambújtatást végezni.
- Ismernek egyszerű ritmushangszereket, azokat tudják használni.
- Érdeklődéssel és figyelemmel hallgatják végig a zenei bemutatásokat.

Ének, zene, énekes játék eszközei:

Hangszer gyermekcsoportonként a gyermekek 30 %-ának megfelelő mennyiségben.

- Állandó helyen megtalálható eszközök:
Cintányér, dob, triangulum, metallofon, csörgődob, ritmusbot, furulya
- az óvónő által készített hangkeltő eszközök (pl. csattogó)
- Magnetofon, kazetták, CD lejátszós magnetofon, gyermekcsoportonként

7.2.7. Mozgás

Célunk

Egészséges életvitel igényének alakítása.

A mozgás szeretetére nevelés, a gyermek testi-lelki fejlődésének elősegítése.

Edzett, egészséges, kiegyensúlyozott személyiség nevelése a mozgásos tevékenységek során.

Feladatunk

- * Képességfejlesztés.
- * Mozgástapasztalatok bővítése, a gyermek képességeihez igazodóan a kigyakorlás lehetőségét biztosítva, a gyermeki próbálkozások biztosítása
- * Testi képességek, fizikai erőnlét fejlesztése- edzettség.
- * Rendszeres mozgással egy egészséges életvitel kialakítása.
- * Mozgáson keresztül az értelmi és szociális képességek fejlesztése.

A mozgás sokoldalú tevékenység, jelen van a szervezett foglalkozásokon, a mindennapos mozgáson túl a játékban, a különböző nevelési területeken, valamennyi tevékenységünkben, életfunkciónkban.

A 3-6-7 éves óvodások képességeiknek fejlesztése az életkori sajátosságainak figyelembevételével, továbbá a mozgásfejlesztést széleskörű mozgástapasztalat, mozgásélmény biztosításával teremtjük meg. Óvodásaink lakótelepen élnek, mozgás kielégítésük ezért korlátozott.

A 3-6-7 éves gyermekek személyiség-fejlődésében kiemelkedő jelentősége van a mozgásnak, mint sokoldalú tevékenységnek.

Óvodánk kiemelt tevékenységnek tekinti a gyermeki mozgásigény illetve annak fejlesztő lehetőségeinek tudatos kihasználását.

Biztosítjuk, hogy jelen legyen a mindennapi játékban, frissítő mozgásokban, szervezett foglalkozások keretében és valamennyi tevékenységünkben.

A testnevelés éves anyagának tervezésénél a fentieket figyelembe véve kisebb módosításokkal a Dr. Tótszóllósné Varga Tünde által javasolt összeállítást követjük.

Szervezett mozgásos tevékenység kis- és középső csoportban heti egy alkalommal, nagycsoportban heti kétfő alkalommal történik.

Frissítő és szabad mozgásokban a gyakorlás és a játék dominál.

A mozgásfejlesztés lehetőségei az óvodánkban:

1. A spontán mozgáslehetőségek
  - gyülekezési idő szabad mozgással
  - napi szintű frissítő mozgások, melynek időtartamát, gyakoriságát mindenkor a gyermekek mozgásigénye befolyásolja.
  - udvari játékok, játszóterek lehetőségei.

2. Szervezett mozgások
  - testnevelés
  - séták, kirándulások
  - mozgásos dalos játékok
  - tornatermi foglalkozások
  - ovi-foci
  - óvodai szintű és tagóvodák közötti versenyjátékok, szabadidős programok.

A mozgás lényege:

Az óvodába kerülő egészséges gyermekek szeretnek mozogni, tevékenykedni.

Erre a természetes mozgáskedvre támaszkodva a mozgás örömtelivé tétele a testi-lelki harmónia megteremtése számunkra a legfontosabb.

A 3-6-7 éves óvodások képességének fejlesztése az életkori sajátosságok figyelembe vételével, továbbá a mozgásfejlesztést széleskörű mozgástapasztalat, mozgásélmény biztosításával teremtjük meg.

Fejlesztő tevékenységünk kapcsán dominánsak a természeti környezetben végzett spontán és célirányosan végzett mozgások.

A mozgástevékenységek műveltség tartalma

3-4 évesek

- játékos járások, speciális járások, átlépések, kerülések különböző irányokban, eszközök tartásával
- játékos futásgyakorlatok irány- és tempóváltásokkal, kézi-szerekkel, testhelyzetek változtatásával
- játékos ugrások, szökdelések, átugrások
- játékos csúszások változó testhelyzetekben, irányokban eszközök alatt és között.
- játékos kúszás térden, tenyéren négykézláb járás változó testhelyzetekben, irányokban eszközök alatt és között.
- játékos mászás talpon, tenyéren változatos formában tornaeszközök felhasználásával
- játékos függeszkedés (lefüggések érintőjárással)
- játékos dobásgyakorlatok, (fogás, elengedés, elkapás, ledobás, gurítás, pörgetés)
- játékos gurulások hossz tengely körüli, irányok tornaeszközök változtatásával
- játékos támaszgyakorlatok (csikó rúgások alapelemei)

A kisebb gyerekek mozgásos játéka utánzásra és a begyakorolt nagymozgásos elemekre épülnek.

4-5 évesek

Fontosnak tartjuk, hogy ebben az életszakaszban is a játékos utánzó jelleg domináljon.

- járások, speciális járások továbbfejlesztése főleg gyorsabb kivitelezés szemszögéből, esetleg társak bevonásával
- futások gyakorlása, versengések alapelemeinek megjelenése
- ugrások (mélyugrások, távolugrások, célba ugrások)
- csúszások (karhúzás, tolás)
- kúszások (gyorsabb kivitelezésben, változatos irányokkal és eszközökkel)
- mászások (testrészekre koncentrációval, bonyolultabb tornaszerek felhasználásával)
- függeszkedés (lefüggések, lengések, leugrások)
- dobásgyakorlatok (különböző labdaméretekkel társas kapcsolatokban, kiegészítő eszközök felhasználásával, függőleges és vízszintes célok meghatározásával.)

- gurulások, guruló átfordulás terpeszből, guggoló-támaszból
- támaszgyakorlatok zsuporkanyarulati ugrás előkészítése
- begyakorolt mozgáselemek felhasználásával versengések, versenyjátékok, fogójátékok.

5-6-7 évesek

- járások, speciális járások, keresztlépések változatos irányokkal, eszközök használatával, változó ütemekben zenére is.
- futások változatos ütemben, testrészek koncentráálásával, versengéssel
- ugrások testrészekre, irányokra, eszközökre koncentrálással, sorozatokba ágyazottan, társas kapcsolatokban is.
- csúszások rézsútosan, kombinált eszközfelhasználással, kombinált mozgássorozatokba ágyazottan
- mászás testrészekre koncentráltan változatos tornaszerek alkalmazásával (bordásfal, rúd, pad, bútorok stb.)
- függeszkedés –lefüggések, egy és két rúdon, lajhármászás, függőállásban tovahaladás változatos módon. Kötélmászás, gyűrűzés, kötélletra használata
- labdagyakorlatok változatos nagyságú és súlyú labdák felhasználásával, változatos egyéb eszközökkel, kombinált mozgássorokban, testhelyzetekben
- gurulóátfordulások, hossz tengelygurulások, előre, hátra, párosan, kombinált mozgás-sorozatokban is.
- támaszgyakorlatok zsuporkanyarulati ugrások testre koncentrálással, kombinált mozgássorozatokban is, kézenállás előkészítő elemeinek felhasználásával

Játék: versengések csapat és egyéni labdajátékok, sorversenyek, váltóversenyek, bonyolultabb szabályú fogójátékok.

Fejlesztési lehetőségek

- alap állóképességű
- gyorsasági idő
- egyensúlyozás képessége
- reakcióképesség
- ritmusképesség
- differenciált mozgásérzékelés
- téri tájékozódó képesség

- gyors koordináció
- reagálás, mozdulat, és mozgásgyorsaság
- erő-állóképesség
- szem-kéz, szem-láb koordináció
- finommotorika
- testséma

Nevelési lehetőségek:

- figyelem
- emlékezet
- képzelet
- gondolkodás
- érzékelés
- észlelés
- pozitív érzelmi viszonyulás
- kudarc tűrő képesség
- esztétikai ízlésformálás
- akarat, kitartás
- egymás iránti felelősség
- küzdőszellem
- sikerélmény
- becsületesség
- egészséges versenyszellem
- bátorság
- szabálytudat

A fejlesztés várható eredménye az óvodáskor végére:

- igénylik, szeretik a mozgást,
- kitartóak,
- tudnak környezetükben tájékozódni,
- ismerik az irányokat örömmel biztonságosan, bátran mozognak
- kellő önfigyelemmel, koncentrált figyelemmel képesek mozgásaikat irányítani
- mozgásuk összerendezett
- kialakul nagymozgásuk, finommozgásuk, egyensúlyérzékük
- betartják a szabályokat, vigyáznak önmaguk és társaik testi épségére
- tudják megítélni a győzelem örömét, de elviselni a veszítés kudarcát is.

Mozgásfejlesztés eszközei:

Mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő, mozgásigényt kielégítő eszközök gyermekcsoportonként a gyermeklétszám figyelembevételével.

- *Kéziszerek:* szalag, babzsák, labda (különböző méretűek) botok, gumik, karikák, téglák
  - lépegetők (téglák, lábformák)
  - kötelek.

- *Tornaszerek:*
  - bordásfal,
  - szőnyegek (különböző méretű)
  - padok, zsámolyok, body-roll hengerek, trambulín, billenő-rács,
  - Greiswald – szer
  - gyűrű, kötél, négyoldalú mászó-létra
  - többfunkciós mászó készletek (WESCO)

- *Udvar mozgásfejlesztő eszközök:*
  - hinták,
  - csúszdák,
  - mászóházak,
  - kombinált eszközök,
  - homokozók.

A mozgásfejlesztő eszközeinket folyamatosan kívánjuk bővíteni, szükség esetén cserélni.

8. A NEVELÉS TERVEZÉSE ÉS IDŐKERETEI

8.1. A nevelés tervezése

A tevékenységközpontú óvodai nevelés céljának és feladatainak ismeretében a pedagógiai ráhatások rendszerét a gyermekek egyéni adottságaihoz igazodva tervezzük meg.

Alapvetően fontos feladat a teljes nevelési folyamat tudatos átgondolása még akkor is, ha jelentős mértékben építünk a spontán gyermeki ötletekre, tapasztalatokra. A fejlődés dinamikája tehát egy-egy gyermek esetében a különböző területeken más és más lehet. A nevelés és a tanulás tervezése egy tömbben, egymással szoros kölcsönhatásban valósítható meg. A fejlesztést hosszútávon, éves tervben gondoljuk át, ám konkrét formában tervezni inkább egy vagy kéthetes periódusokban célszerű, hiszen csakis ez esetben nyílhat lehetőségünk a gyermekek spontán ötleteinek és tapasztalatainak begyűjtésére és a nevelőmunkában való felhasználására.

A megvalósulás folyamatát a heti tervhez kapcsolódó, folyamat-táblázatban rögzítjük.

A tervezés során külön is biztosítani szükséges a gyermeki tapasztalatok előre nem tervezhető tartalmának megjelenítését a tervező és megvalósító munkában. A gyermekek folyamatos megfigyelése, az óvodások élményeinek meghallgatása és közös élmények nyújtása a tervezés előkészítő folyamatához tartozik. Alapvetően a tevékenységek megtervezéséből kiindulva a nevelés, a tanulás komplex egymásra hatását figyelembe véve tervezünk.

Feljegyzéseket vezetünk a gyermekek fejlődési üteméről, hogy konkrét megfigyelések adjanak alapot az egyéni, differenciált fejlesztés megtervezéséhez. A gyermekek ötleteinek, javaslatainak feljegyzése, összegyűjtése a tevékenységek sokszínűségének megtervezéséhez nyújt segítséget.

A fejlesztés módszere

A fejlesztés módszere az egyénre szabott differenciált fejlesztés a csoport keretein belül. A fejlesztést nem a gyermekek életkora, hanem fejlettségi szintje határozza meg.

A gyermekek önállóan, spontán szerzett tapasztalatai nagyon jó kiindulópontot jelentenek az óvodapedagógus számára a tudatos, irányított tapasztalás megszervezéséhez. A világban eligazodni készülő gyermek felkészítése az életre, feltételezi olyan szituációk megélését, ahol szabadon

alkothat, dönthet, gondolkodhat, cselekedhet. A lényeg mindig az legyen, hogy cselekvés közben, cselekvések sorozatában való aktív közreműködéssel érzékeljen, tapasztaljon, tanuljon a gyermek.

Az óvoda feladatai közé tartozik a kiemelkedő képességekkel rendelkező gyermekek felismerése és fejlesztése. A szellemi fejlesztés legfőbb célja abban nyilvánul meg, hogy a gyermeket aktivitásra, a problémák meglátására és kifejtésére bátorítsuk, és képessé tesszük azok megoldására. Kreatív problémamegoldásra ösztönözzük a gyermeket. Ennek kialakításához mindenekelőtt az szükséges, hogy az óvodában legyen elegendő idő a tevékenykedésre, és a tapasztalatszerzésre.

A nevelőmunka elemzése és értékelése az óvodapedagógus folyamatos feladata, az értékelés tapasztalatai adnak támpontokat a nevelőmunka tervezésének irányvonalairól. (Mellékletek)

8.2. A nevelés időkeretei

A nevelés céltudatos megtervezése során alakítjuk ki a gyermekek óvodai életrendjét, időbeosztását. A hetirend és a napirend az a szervezeti keret, ami biztosítja a gyermekek számára a nyugodt, kiegyensúlyozott, kiszámítható óvodai környezet megteremtését. A gondozás, a testi szükségletek kielégítéséhez az idő és a korhoz, mérethez alkalmazkodó feltételrendszer mindig biztosított. Az egészséges fejlődéshez szükséges mozgásos tevékenységek és a pihenés megfelelő arányban vannak.

A napirenden belül a legtöbb időt a gyermekek legfontosabb tevékenysége, a játék adja. A szabad levegőn való tartózkodás, a gyermekek gondozásával kapcsolatos teendők (étkezés, tisztálkodás, alvás) ugyancsak beilleszthetők a játéktevékenység egész napos folyamatába. Reggel, különösen tavasszal és nyáron a szabad levegőn való tartózkodás természetes része a gyermekek napi életének. A hűvösebb idő beköszöntével is szükséges a szabadlevegőn való mindennapi tartózkodás, csupán annak időtartamát csökkentjük.

A napirend biztonságot, támpontot ad és állandóságot jelent a gyermek számára. A napirend ezen kívül annak megfelelően, ahogy az évszakok váltakoznak vagy a gyermeki tevékenységek fejlődése ezt indokolttá teszi, változtatható, módosítható.

A gyermekek szokásrendszerének kialakításával biztosítjuk a napirenden belül megvalósuló tevékenységek zavartalanságát.

8.2.1. A napirend általános időkeretei

Óvodánk nyitva tartása 6,00-18,00-ig tart.

Tevékenységek	3-4 évesek	5-6-7 évesek
Játék és szabadidős tevékenységek(folyamatos reggelizés, uzsonna)	5-6 óra	6 óra
Étkezés és pihenés	2-3 óra	2 óra
Öltözködés, tisztálkodás	1,5 óra	1 óra
Irányított tevékenységek a játékban	10-15 perc	30 perc
Irányított tevékenység mozgásos napokon	Szabad mozgás 1,5 óra Testnevelés 10-20 perc Relaxálás 5 perc Dalos játékok 10 perc	Szabad mozgás 1,5-2 óra Testnevelés 40 perc Relaxálás 5 perc Dalos játékok 20 perc

Speciális napok:

- mozgásos nap
- vitamin nap
- átjárásos játszóházak
- közös játékok

Mozgásos nap:

7,00-8,30-ig Érkezéstől folyamatosan szabadon választott tornaeszközökkel szabad mozgás.

8,30-tól szervezett testnevelés, majd relaxálás, dalos körjátékok, mozgásos játékok.

9,30-tól Tízóraizás közösen, részben folyamatosan, öltözködés, tisztálkodás.

Jó idő esetén az udvaron folytatódhat az óvónő által kínált mozgásos tevékenység.

Vitamin nap

Játék és szabadidőben, hetente egy alkalommal vitamin-tál készítése, elfogyasztása közösen.

Átjárásos játszóházak, tevékenységek

10,00-11,00-ig az átjárhatóság feltételeinek megtervezésével szabad választású játszóházak, mozgásos, dalos és mesés találkozók, melyek kapcsolódhatnak ünnepekhez, jeles napokhoz, hagyományokhoz.

A hetirend

Jellemzője a rugalmasság, alkalmazkodás a gyermekek játékához, spontán megnyilatkozásaikhoz. Ugyanakkor tudatos és tervszerű átgondolásra ösztönöz. Segít a feltételek előrelátó megtervezéséhez. (idő, hely, eszköz, szervezés,...) Ezáltal egyfajta indirekt irányítás lehetőségére is módot ad. Komplex módon juttatjuk ismeretek, jártasságok birtokába gyermekeinket. A hetirend által biztosíthatjuk azt, hogy mindig jusson elegendő idő befejezni, ismételni egy-egy tevékenységet, mennyiségi és minőségi szempont elvét követve.

MINTA

Hétfő	Frissítő mozgás Mese vagy vers Külső világ tevékeny megismerése, matematikai tapasztalatok
Kedd	Mozgásos nap: - szabad mozgás - testnevelés - dalos játékok Mese vagy vers
Szerda	Frissítő mozgás Mese-vers, dramatizálás, bábozás
Csütörtök	Frissítő mozgás Ének-zene Mese vagy vers
Péntek	Frissítő mozgás Rajzolás, kézimunka, barkácsolás Mese vagy vers

9. DOKUMENTÁCIÓS RENDSZER

9.1. Csoportnapló mellékletek

10. NEM KÖTELEZŐ, ÖNKÉNT VÁLLALT TEVÉKENYSÉGGÍNÁLATUNK

Tartalma	Szolgáltatás ideje	Szolgáltatást igénybevevők köre	Szolgáltatást vezeti
Játszóház	Nevelési időn belül	5-6-7 évesek	
Ovi-foci	Nevelési időben	5-6-7 évesek	testnevelő tanár, edző
Kirándulás	Nevelési időn túl	5-6-7 évesek	óvodapedagógus
Kulturális rendezvények látogatása	Nevelési időn belül	5-6-7 éveseknek	Óvodapedagógus

- Ezen tevékenységkínálataink a szülők igényeinek megfelelően történik.
- Igényeiket aláírásukkal igazolják.
- Anyagi kiadásait a lehetőségekhez igazodva pályázatokkal igyekszünk segíteni.
- A mennyiségét év elején tervezzük. Az első szülői értekezlet dönt a megvalósítások lehetőségéről.

11. AZ ÓVODÁNK KAPCSOLATRENDSZERE

11.1. Óvoda-család

Óvodánkban arra törekszünk, hogy a szülők meglegedésére a családi nevelést kiegészítve gondozzuk, ápoljuk, védjük, szocializáljuk, neveljük, fejlesszük a gyermekeket. Kiemelten kezeljük, alkalmazkodunk az eltérő szociokulturális háttérrel rendelkező családokkal való kapcsolattartásra, számukra értékes tartalmak kiépítésével.

A szülőket nevelőpartnernek tekintjük, ismertetjük velük nevelői felfogásunkat, programunk célját, feladatát.

Minden lehetőséget megragadunk annak érdekében, hogy a családi nevelési eljárásokat, szokásokat megismerjük. Az óvodai nevelés nem lehet eredményes családi megerősítés nélkül, elengedhetetlen az összhangban történő nevelés.

A gyermekek egyéni fejlődéséről folyamatosan konzultálunk a szülőkkel. Fontosnak tartjuk a hiteles tájékoztatást, a problémaérzékenységet, a tapintatot és az előre mutató segítséget.

Óvodánk nyitott: a szülők igényeinek megfelelően lehetőséget adunk arra, hogy előzetes megbeszélés alapján bármikor betekintést nyerjenek gyermekeik óvodai életébe.

A családdal történő nyílt, őszinte együttműködés csak a kölcsönös bizalom talaján valósulhat meg. A szülőknek tapasztalniuk kell, hogy tiszteletben tartjuk nevelési elveiket, hogy szeretjük gyermeküket. Arra törekszünk, hogy emberi magatartásunkban, szakmai elkészültségünkben egyaránt példamutatók legyünk.

Bízunk abban, hogy óvoda – család kiépített és működtetett tartalmi megvalósításával az együttműködés szorosabbá válik, az érzelmi biztonság, a szociális képesség különböző területei általa még hatékonyabban fejlődnek.

A kapcsolattartás formái:

- óvodai beiratkozást megelőzően postai úton és a bölcsődén keresztül megkeressük leendő óvodáinkat és „Ovi – kukucskára” hívjuk őket.
- beiratás: az első személyes kapcsolat felvétele
- összevont és csoport szülői értekezletek, egészségügyi, pedagógiai, pszichológiai előadásokat szervezünk olyan témákban, amelyek kapcsolódnak nevelési értekezleteink témáihoz

- családlátogatások: ajándék a gyermek részére, családi nevelési szokások megismerése, feljegyzés készítése.
- egyéni beszélgetések: egyéni esetmegbeszélések az aktualitásnak megfelelően, előzetes időpont egyeztetés után
- nyitott óvoda: a szülők részvétele az óvodai életben; előzetes megbeszélés alapján a szülő bármikor bemehet a csoportba és megismerheti gyermeke óvodai életét
- közös rendezvények: szüreti multság, farsang, szülők bálja, ovi-gála, anyák napja, gyermeknap, ovi-mozgató, tanév búcsúztató
- közös kirándulások: szülők, gyermekek, óvodai dolgozók.

Keressük a kapcsolattartási rendszer új formáit, hogy az együttműködés a szülőkkel még hatékonyabb legyen, a bizalom erősödjön, a kölcsönös segítség adás, az egymásra figyelés. Folyamatosan szem előtt tartva a partneri igény és elégedettség mérés eredményeit (helyzetelemzés).

11.2. Külső kapcsolatrendszer

Intézményi szervezet	Kapcsolat formája	Rendszeressége
Széchenyi lakótelep bölcsődéi	<ul style="list-style-type: none"> -Közös fórumok óvónők és gondozónők között -nyíltnapok, rendezvények óvodások műsorral kedveskednek a bölcsődés gyerekeknek -gondozónők bevonása az óvodába lépés első napján -szülői értekezleteken tájékoztatás az óvodai életről 	<ul style="list-style-type: none"> -évente egy alkalommal -ünnepekhez kapcsolódva -évente egy alkalommal -évente egy alkalommal
Szolnok Városi Óvodák tagintézményei	Szakmai kapcsolattartás	Folyamatosan

<u>Iskola:</u> Széchenyi körúti Általános Iskola	-kölcsönös látogatások, tapasztalatcsere	-évente egy alkalommal
Szent-Györgyi Albert Általános iskola	-szülői értekezleten való részvétel -gyermek látogatása az iskolában	-évente egy alkalommal -nyílt napok alkalmával

Intézmény, szervezet	Kapcsolat formája	Rendszeressége
Egészségügyi szervekkel - védőnő - orvos - fogorvos	-Orvosi vizsgálat -Tanköteles korú gyermekek részére iskola alkalmassági vizsgálat, hallás-vizsgálat - fogászati szűrés	-munkaterv szerint - évente egy alkalommal -évente egy alkalommal
-Szakmai szervezetekkel -Pedagógiai Szakmai Szakszolgálat -Városi Pedagógiai Szakszolgálat	-Továbbképzések -Szakmai fórumok -Szakvélemények	-időszakos -szükség szerint
Városi Pedagógiai Szakszolgálat Szolnok Kistérségi Többcélú Társulása Humán Szolgáltató Központ Módszertani Gyermekjóléti Központ	-gyermekvédelmi munka segítése	-szükség szerint

Közművelődési Intézmények	-közös programok	Évente több alkalommal
-Széchenyi könyvtár	-gyermekműsorok	
-Napsugár gyermekház	-könyvtárlátogatások	

12. ÓVODÁNK ÜNNEPEI, HAGYOMÁNYAI, RENDEZVÉNYEINK

Cél:

óvodánkban minden tevékenységnek a gyermek egyéni örömén túl, a közös élményt is kell erősítenie.

Feladat:

* Az együvé tartozás érzését erősíthetjük, ha nagy figyelmet fordítunk ünnepeink, hagyományaink érzelmi motiváltságára, szervezett, átgondolt lebonyolítására.

* Óvodai hagyományaink és csoport-hagyományok a közösen kialakított rendszerint zajlanak, a hozzákapcsolódó ruha és ünnepi környezet megteremtésével.

Ünnepek	Hagyományok	Rendezvények
Mikulás Advent Anyák napja	Szüreti multság Mese-kuckó Négy évszak meséi Farsang Gyermek-hét	Szülők bálja Ovi-gála Évbúcsúztató

13. FELHASZNÁLT IRODALOM

- Fábián Katalin: Tevékenységközpontú óvodai nevelési program
Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja 1996.
- Útmutatók: Természet, társadalom, ember
Ünnepek, ünnepélyek, megemlékezések
Mindennapi testnevelés foglalkozásainak szervezéséhez
Matematika komplex foglalkozásainak szervezéséhez
- Perlai Rezsőné: Az óvodáskor viselkedéskultúrája
OKKER Kiadó
- Dr.Hegyi Ildikó: Siker és kudarc a pedagógus munkájában
OKKER Kiadó
- Dr. Hegyi Ildikó: Fejlődési lépcsőfokok óvodáskorban
OKKER Kiadó
- Porkolábné dr.Balogh Katalin: Komplex Prevenció Óvodai Program 1999.
A környezeti nevelés pedagógiai és
pszichológiai alapjai BTKF 1997.
Óvodások környezeti nevelése 1998.
- Forrai Katalin: Ének az óvodában Edito Musica Bp. 1991.
- Perlai Rezsőné: Matematikai nevelés módszertana
Nemzeti Tankönyvkiadó Rt. 1997.
- Dankó Ervinné dr. Az óvodai irodalmi nevelés kérdései korunkban
Dinasztia Kiadó 1993.
- Mile Imréné-Macsuga Győzőné: Vizuális egyéni fejlesztés az óvodában
Megyei Pedagógiai Intézet
Nyíregyháza 1994.
- Dt. Tótszóllósyné Varga Tünde: Mozgásfejlesztés az óvodában 1994.
- Gaál Sándor : Programterv a megújuló óvodai neveléshez 1991.
- Módosított Köznevelési Törvény 2003. szeptember
- Szolnok Megyei Jogú Város Önkormányzati Minőségirányítási Program
Szolnok 2004. január 1.

